

vergadering **11**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 6 december 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het uitzenden van islamitische erediensten op de VRT	
ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het uitzenden van islamitische erediensten op de VRT	4
VERWELKOMING	8
ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester en zijn opdracht als bruggenbouwer	
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester en het Vlaamse beleid inzake ruimtelijke ordening	8
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aandacht voor wetenschap en techniek in het basis- en secundair onderwijs, naar aanleiding van de conclusies van het Transbaso-onderzoek	
ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoeksproject naar de keuzes bij de aanvang van het secundair onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoek	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoek	13
ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het dalend leesniveau bij Vlaamse leerlingen	
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verminderde leesvaardigheid bij Vlaamse leerlingen	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het internationaal leesonderzoek PIRLS	20
ACTUELE VRAAG van Jos Lantmeeters aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de impact van de federale hervorming van het familiaal vermogensrecht op de Vlaamse hervorming van de erfbelasting	26

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de betekenis van een recent arrest van de Raad van State voor de uitrol van de hervormde rijopleiding	29
ACTUELE VRAAG van Griet Coppé aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de transitie binnen de ouderenzorgsector en de dagprijsgarantie, naar aanleiding van de goedgekeurde conceptnota residentiële ouderenzorg	32
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing – 1402 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	37
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	37
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot verdere regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die eronder ressorteren, diverse fiscale bepalingen, en de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen, de automatische ontspanningstoestellen en de openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken – 1301 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	38
Artikelsgewijze bespreking	42
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing – 1402 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	43
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot verdere regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die eronder ressorteren, diverse fiscale bepalingen, en de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen, de automatische ontspanningstoestellen en de openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken – 1301 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	44
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	46
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	46

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Bart Van Malderen: familieverplichtingen;

Sonja Claes, Kathleen Helsen, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

Minister Joke Schauvliege is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/10)

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het uitzenden van islamitische erediensten op de VRT

ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het uitzenden van islamitische erediensten op de VRT

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, vandaag zendt de VRT rooms-katholieke, orthodoxe, protestantse, evangelische en israëlitische godsdienst uit. Dat zal nu worden uitgebreid met islamitische godsdienst. Persoonlijk vind ik dit een gemiste kans. Als men naar de beheersovereenkomst kijkt, dan staat daarin dat de verschillende levensbeschouwingen – dus niet alleen religies – integraal aan bod moeten komen in de verschillende programma's, waaronder verschillende die aan de nieuwsdienst verbonden zijn.

De stappen zijn gezet om uit te breiden naar de islamitische godsdienst. Minister, op welke manier valt deze stap van de VRT te rijmen met wat er in de beheersovereenkomst staat?

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, niet alleen ik verslikte mij in mijn koffie toen ik het nieuws vernam dat de VRT islamitische eredienst wil uitzenden. Ik denk niet dat het diehard Vlaams Belangers waren die daarvan schrokken, maar vele Vlamingen met mij. Het is des te opmerkelijker omdat we het al eens hebben gehad bij de VRT. In 2010 was er de moslimradio-omroep. En wat bleek? Er zaten toch wel moslimfundamentalisten achter, die propaganda voerden tegen het hoofddoekenverbod. Ze waren voor het onverdoofd slachten. Uzelf hebt het toen opgedoekt.

Waarom de VRT, en u als bevoegd minister, het nu oké vindt dat er opnieuw moslimuitzendingen op de VRT worden uitgezonden, is mij een raadsel, en niet

alleen mij, maar vele Vlamingen met mij. Waarom, is de vraag? Waarom gaat de VRT dit doen? Wat gaat u doen om dit verhinderen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, laat me eerst stellen dat levensbeschouwing – en religie maakt daar zeker deel van uit – een belangrijke zaak is of kan zijn in een samenleving. Ik wil daar dus omzichtig en voorzichtig mee omspringen en niet te veel slogantaal gebruiken.

Ik heb net zoals u kennis en akte genomen van de aankondiging en de beslissing van de VRT vorige week. Op zijn minst is de interne besluitvorming om dit te doen eigenaardig te noemen omdat bijvoorbeeld de raad van bestuur niet in kennis is gesteld en er ook geen appreciatiebevoegdheid over heeft gekregen.

De kernvraag is natuurlijk of het een kerntaak is van de openbare omroep om erediensten uit te zenden en of ze daar autonoom over kan beslissen? Nu, in de twee gevallen wens ik daar ontkennend op te antwoorden. Het is geen kerntaak en het is geen autonome beslissingsbevoegdheid van de VRT. De beheersovereenkomst is op dit ogenblik – misschien moeten ze nog worden verduidelijkt – in elk geval duidelijk op het punt dat de levensbeschouwelijke derden afgeschaft werden/worden en worden geïntegreerd in de redactionele programma's van de VRT. Begrijp me goed: het is belangrijk dat onze openbare omroep veel en regelmatig aandacht schenkt aan levensbeschouwingen, en dus ook godsdienst, in de redactionele programma's. Een eredienst uitzenden evenwel, is geen redactioneel programma.

Wat nu? U weet dat er twee jaar geleden al een beperkte herziening was geagendeerd van de beheersovereenkomst kort na nieuwjaar. Wij gaan in alle rust onderzoeken hoe wij deze zaak een oplossing kunnen geven. Het lijkt me goed om het juiste evenwicht te vinden van wel levensbeschouwing en religie op de openbare omroep, maar de beslissing van vorige week is merkwaardig.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, voor alle duidelijkheid, had men mij gezegd dat men de uitzendingen zou gaan uitbreiden met orthodoxe of protestants-evangelische, mochten die er nog niet op zitten, dan zou ik dezelfde reactie hebben gehad. Dat maakt mij verschillend van de heer Van Grieken, en ik ben er trouwens uitzonderlijk tevreden over dat wij op heel veel vlakken verschillen. We leven in een maatschappij waarin religie en levensbeschouwing inderdaad een rol spelen. Ik denk dat het belangrijk is dat een openbare omroep daar inderdaad de nodige aandacht aan schenkt, dat wordt uitgegaan van een dialoog. Het uitzenden van erediensten is een monoloog. Dat past níet op een openbare omroep. Ik zou dan ook graag willen dat we bij de aanpassing van de beheersovereenkomst, of de verduidelijking, zoals u stelt, ertoe kunnen komen dat we vastleggen dat dat redactioneel aan bod komt in diverse programma's, maar dat er niet langer vanuit een monoloog zal worden geredeneerd en erediensten geen uitzendtijd meer zullen krijgen. Dan gaat het niet alleen over de islamitische, dan gaat het over alle erediensten. Die hebben geen plaats op een openbare omroep.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik ben mijn voorganger dankbaar, want hij doet mijn inleiding. Wij maken inderdaad wél een onderscheid naargelang het type uitzendingen en de religie die erachter zit. Ik raad u allemaal aan om een kerstmarkt bezoeken. Of moet ik nu 'wintermarkt' zeggen? Dan staan daar betonblokken. Dan is dat niet de ideologie achter een protestantse uitzending of een joodse uitzending. Dat is de ideologie achter al die moslimuitzendingen die nu in heel Vlaanderen door de VRT worden uitgezonden.

Ja, mijnheer De Gucht, we verschillen heel veel van mening. Ik ben ook heel dankbaar daarover, maar veeg eerst voor uw eigen deur, want als de heer Somers hier had gestaan, dan was dat voor een superdiverse samenleving, en nu is

het dan voor absolute neutraliteit. Het wordt een beetje moeilijk. (*Opmerkingen van Bart Somers*)

Minister, hoe gaat u garanderen dat daar geen verzen worden verkondigd die geweld bepleiten, die ongelijkheid tussen mannen en vrouwen bepleiten? Hoe gaat u dat voorkomen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, het is al gezegd: het is de algemene verplichting van de VRT, door de beheersovereenkomst, om aandacht te besteden aan diverse levensbeschouwingen. De VRT kiest er zelf voor om ook erediensten uit te zenden van erkende religies: de katholieke, de orthodoxe, de joodse. Als ze daar dan de islam bij neemt, dan denken wij dat daar een zekere logica in zit. Dat is een dienstverlening aan de gelovigen, zegt de VRT, aan mensen die minder mobiel zijn. Dat is één aspect. Het tweede aspect is dat we natuurlijk ook als kijkers dan kennis kunnen maken met een wereld die we misschien niet kennen. Minister, voor dat tweede aspect vinden wij het dan wel bijzonder belangrijk dat die eredienst zo veel mogelijk in het Nederlands verloopt en dat de VRT inderdaad ook toeziet – het is hier al aangehaald – op wat men uitzendt en hoe men dat uitzendt.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, over het uitzenden van de erediensten hebben we het uitvoerig gehad bij het voorbereiden van de huidige beheersovereenkomst. Er is toen uitdrukkelijk voor gekozen om die geen deel te laten uitmaken van die beheersovereenkomst, maar levensbeschouwelijke programma's wel. Erediensten werden echter beschouwd als een onderdeel van de decretale vrijheid die de VRT heeft om zelf programma's te kiezen. We gaan toch niet gaan naar een staatstelevisie, waarbij wij zeggen wat er al dan niet op tv mag komen. Moet bijvoorbeeld de uitslag van de Lotto op de VRT? Dat is ook een van die dingen waarbij men vragen kan stellen. Het feit dat de VRT tot op heden het uitzenden van erediensten beschouwt als een dienstverlening voor de minder mobiele, vaak oudere bevolking, daar kunnen wij als CD&V alleen maar achter staan. Ik ga wel akkoord met de heer Vandaele dat wij erop zullen moeten toezien dat de preken die worden gehouden in dergelijke erediensten, in het Nederlands zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Levensbeschouwing, waaronder religie, heeft inderdaad een heel belangrijke plaats in onze samenleving. In deze gepolariseerde tijden is dialoog zeer cruciaal. Waar anders dan op de openbare omroep kunnen we proberen om die dialoog een plaats te geven? Wij van sp.a vinden dus dat die interlevensbeschouwelijke dialoog een plaats heeft op de VRT.

We zijn ook van mening dat de VRT die opdracht vrij moet kunnen invullen. We hebben geen probleem met het uitzenden van de mis. We vinden dat alle erkende religies hun plaats moeten krijgen, ook met het uitzenden van erediensten. Maar minstens even belangrijk is dat de dialoog tot stand wordt gebracht. Bovendien vinden we dat er dan sprake moet zijn van gelijkberechtiging. Dat wil zeggen dat ook de vrijzinnigen een plaats moeten krijgen binnen de VRT om – ze hebben geen erediensten – op een manier hun stem te laten horen.

Twee zaken: stemmen laten horen van alle erkende levensbeschouwingen en de dialoog via nieuwe innovatieve, kwalitatieve formats ontwikkelen.

Minister Sven Gatz: Ik wil twee praktische zaken meenemen in het hele debat dat ik in alle rust wil benaderen. Er is hier gevraagd in welke taal de erediensten zullen worden uitgezonden: welke taal spreekt men? Kunnen wij daar dingen van

begrijpen? Dat is een zaak die ik zeker wil opnemen. Er is ook, niet onbelangrijk, aangegeven dat er een aantal minder mobiele mensen zijn die naar de erediensten kijken. Dat zijn praktische zaken die ik zeker wil bekijken.

Het fundament blijft natuurlijk of het een taak is van de openbare omroep. Ik verklaar me nader. De islam als aanleiding van de vraag is een erkende godsdienst. Daar is op zichzelf helemaal geen probleem mee. Waar volgens mij wel een probleem mee is, is dat de openbare omroep als regulator optreedt om te zeggen wat gelijkberechtiging is voor erediensten maar wat in feite geen gelijkberechtiging is. Als je dertig erediensten hebt van een bepaalde geloofsovertuiging en zesmaal twee, twaalf dus, van andere, dan komt dat volgens mij niet aan de autonomie van de openbare omroep toe om daar de gelijkberechtiging over te hanteren. We moeten en zullen het gesprek met de openbare omroep aangaan. Daar zal uiteraard ook besluitvorming in de Vlaamse Regering voor nodig zijn. Dat spreekt voor zich. Het is goed om bij de herziening van de beheersovereenkomst die gepland was na nieuwjaar, een en ander te verduidelijken.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): We moeten een paar zaken indachtig zijn. Een eredienst is een monoloog. Een openbare omroep moet de dialoog, het gesprek voeden en niet de monoloog organiseren. Daar moet duiding bij te pas komen. Als het gaat over het inhoudelijk kaderen, dan kan dat niet met een monoloog. Je kunt niet inhoudelijk kaderen in een monoloog, maar enkel in een dialoog.

Als het gaat over de minder mobiele mens: er bestaat zoiets als Belgacom en Telenet. Daar staan verschillende kanalen op. Er is geen enkel probleem dat dit daar vanuit de erediensten zelf wordt georganiseerd. Ik heb daar geen probleem mee.

Een vaste producer, een halve regisseur, een assistent per eredienst. Als het om een nieuwe plaats gaat, moet er op voorhand een technisch team komen. En er is sowieso altijd een technisch team bij. U moet zich eens afvragen in welke mate wij voor al die erediensten vinden dat dit een taak is die met overheidsgeld moet worden betaald. Met dialoog heb ik geen probleem, maar een monoloog onderhouden waarbij erediensten worden georganiseerd, is volgens mij een fout die niet met belastinggeld moet gebeuren. Een dialoog zorgt ervoor dat mensen bij elkaar komen. Een monoloog zorgt ervoor dat mensen van elkaar worden gescheiden. *(Applaus bij Open Vld)*

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Voorzitter, sta me toe een kleine randbemerking te maken. Zo'n eredienst van de moslims is op vrijdag. Het vrijdaggebed zal de VRT op zondag uitzenden. Ik vind dat een beetje raar, maar dit terzijde.

Laat me vooral stilstaan bij wat is gezegd door de N-VA. Voor de N-VA is het geen probleem dat er moslimuitzendingen zijn, geen probleem wat voor 'hate speech' daar wordt verkondigd, als het maar in het Nederlands is. Dat is belangrijk. *(Opmerkingen. Rumoer. Applaus bij het Vlaams Belang)*

Het doet pijn als we de waarheid zeggen. *(Rumoer)*

De essentie is dat er u voorstander van bent dat Vlaams belastinggeld gaat naar een moslimomroep, dat deze rechtse regering belastinggeld uitkeert voor de erkenning van moskeeën, dat er imamopleidingen worden ingericht door deze Vlaamse Regering. Als dit een rechtse N-VA-regering is, dan hou ik m'n hart vast wat een linkse regering zou moeten zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VERWELKOMING

De voorzitter: Mag ik even uw aandacht voor het feit dat we een delegatie uit Baden-Württemberg begroeten? Ik wil deze mensen in het Duits welkom heten.

Der Vorsitzende und die Mitglieder des Flämischen Parlaments heißen Frau Aras als Präsidentin und die Delegation des Landtags Baden-Württemberg herzlich willkommen im Plenarsaal des Flämischen Parlaments. Ich freue mich sehr, Sie als unsere Gäste begrüßen zu dürfen. Während unseres Treffens heute Morgen und am Mittag hatten wir sehr interessante Gespräche mit Ihnen. Ich hoffe, dass Sie den Aufenthalt bei uns genossen haben. Ich wünsche Ihnen schon jetzt eine gute Heimreise und bedanke mich sehr herzlich für Ihren Besuch. (*Applaus*)

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester en zijn opdracht als bruggenbouwer

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester en het Vlaamse beleid inzake ruimtelijke ordening

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, er staan heel wat belangrijke uitdagingen voor de deur. Ik denk dan aan het klimaat, de mobiliteit en zeker ook aan de ruimtelijke ordening. Wat dit punt betreft, is het uitkijken naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) dat eraan komt.

Met betrekking tot deze materie is sloganeske taal altijd zeer gevaarlijk. Zeker wat de ruimtelijke ordening betreft, hebben we dat hier al meermaals gesteld. Toch stel ik vast dat de Vlaamse Bouwmeester, die door de Vlaamse Regering is aangesteld, meermaals in sloganeske taal vervalt. Dit maakt mensen bang en ongerust. Ik haal mijn informatie uit een artikel dat vandaag in het magazine Knack is verschenen. Daarin staat een interview met de heer Van Broeck, onze Vlaamse Bouwmeester, met als titel 'Nu nog vrijstaand bouwen is crimineel'.

Minister-president, u weet dat momenteel heel wat mensen in een vrijstaande woning wonen. Het gaat dan om fermettes, villa's en starterswoningen. Het kan niet dat de Vlaamse Bouwmeester hen nu als een schoolmeester met het vinger-tje terechtwijst en hun situatie crimineel noemt. De Vlaamse Bouwmeester is door de Vlaamse Regering aangesteld om te sensibiliseren, te communiceren en er als bruggenbouwer voor te zorgen dat er een draagvlak komt voor wat de Vlaamse Regering heeft beslist.

De Vlaamse Bouwmeester moet zijn job natuurlijk in alle vrijheid kunnen uitoefenen. Daarover zijn we het eens. Na de zoveelste uitspraak van de Vlaamse Bouwmeester zou ik het goed vinden eens na te gaan of zijn ongenueanceerde uitspraken een bijdrage leveren tot het creëren van een draagvlak. Dat is mijn specifieke vraag. Denkt u dat dergelijke uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester een bijdrage leveren om een draagvlak te creëren? Staat u achter zijn uitspraken? (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, op 10 mei 2017 en 17 oktober 2017 heeft het Vlaams Parlement al over de uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester gedebatteerd. Ik heb me toen niet in het debat gemengd. Ik vond toen dat we daar

niet te veel over mochten debatteren. We moesten vooral debatteren over het BRV. Dat is de historische omwenteling waardoor we precies weten dat we in Vlaanderen anders met de ruimte zullen moeten omgaan. We moeten het hoofd kunnen bieden aan de toekomstige ontwikkelingen en we moeten ervoor zorgen dat onze ruimte niet volledig dichtslibt. Tevens moeten we ervoor zorgen dat we in de toekomst op een efficiënte en economisch verantwoorde wijze met onze ruimte kunnen omgaan. Ik verwijs naar het feit dat we met de uitvoering van het BRV 33 miljard euro zullen besparen. We moeten duidelijk zijn. Dat is het belangrijkste element van het debat.

Ditmaal wil ik echter toch even het woord nemen. Ik vind dat de Vlaamse Bouwmeester de kans heeft om een draagvlak voor het BRV te creëren. Hij heeft dat volgens mij al gedaan. Ik heb hem eens in mijn gemeente uitgenodigd. Ik heb hem toen heel begeistert horen spreken. Ik heb gezien dat hij veel mensen heeft doen nadenken over de vraag of we verder kunnen gaan op de manier waarop nu bezig zijn.

Hij heeft daar een aantal mensen overtuigd om daarover anders na te denken.

Maar dit vind ik een brug te ver. Deze uitspraak is schofferend voor iemand die een vrijstaande woning bouwt of voor iemand die nog een perceel heeft waarop hij een vrijstaande woning wil bouwen. Het is ook een zware voorafname op het debat. Volgens mij hebben we nergens in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen uitgesproken dat dat een woonvorm is die niet meer kan. Het is vooral zijn taak om bruggen te bouwen en om mensen te overtuigen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Dat moet door te enthousiasmeren en niet door te schofferen.

Minister-president, wat vindt u van deze uitspraken van de Vlaamse Bouwmeester? (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, ik heb, net zoals u allen, hoop ik, het hele interview gelezen. Ik ga wat betreft de hoofdlijnen akkoord met de Bouwmeester. Dit spoort in grote lijnen met de visie die de Vlaamse Regering ontwikkelt met betrekking tot Ruimte Vlaanderen. U hebt allebei gelijk: dit is het hoofddebat. Hoe gaan we het besluit van de Vlaamse Regering omzetten? Welke instrumenten gaan we daarvoor ontwikkelen?

Mijnheer Ceyssens, ik ben blij dat u zegt dat de Bouwmeester daar met zijn talloze lezingen in Vlaanderen toe bijdraagt. Hij houdt zeer bezielende toespraken, en je ziet dat een aantal gemeenten de omslag al aan het maken zijn.

Ik ben het niet met hem eens waar hij pleit voor economische krimp. Dit spoort niet met onze visie 2050. Wij gaan voor een economische groei, maar dan in een koolstofarme omgeving. Hij heeft gelijk waar hij het heeft over duurzaamheid en circulaire economie. Dat is ook een van onze lijnen. Ik ben het ook niet eens met zijn nogal laetdunkende, zo niet denigrerende uitspraak over Vlaamse identiteit. Ik had eigenlijk daarover vragen verwacht. Ik vind dat typisch uitspraken van een postuniversitaire kosmopoliet. Ik vind dat heel veel Vlamingen zich graag ergens thuis voelen. Heel veel Vlamingen zijn ook eentalig Nederlandstalig en koesteren onze taal. Wij gaan ook voor een Europa van eenheid in verscheidenheid.

Collega's, hij heeft niet gezegd dat wie in een vrijstaande woning woont, een crimineel is of crimineel gedrag vertoont. Dit is eens te meer een misleidende titel van een eindredactie. We zijn daar allemaal wel al eens mee geconfronteerd: een eindredactie die niet weergeeft wat werd gezegd. Ik heb hier de tekst bij. In antwoord op die vraag zegt hij: "'Crimineel' zoals in 'crimineel zat', 'crimineel' in de zin van 'onverantwoord'." Ik vind dat een ongelukkige uitspraak. Ik vind dat ongelukkige

bewoordingen. Dat wil ik hier meteen aan toevoegen. Ik heb hem uitleg gevraagd. Hij mailt mij: "Het verdient aanbeveling het hele interview te lezen. De toon is zeer gematigd. Er wordt duidelijk gesteld dat de schuldvraag niet aan de orde is. De huidige situatie is ontstaan uit een lange historische evolutie. Ook vanochtend op Radio 1 in 'Hautekiet' heb ik nogmaals, zoals in vele artikels en lezingen, gezegd dat wie in een verkaveling woont, zich niet schuldig moet voelen. Vrijstaande woningen stroken niet met het door de regering besliste beleid qua open ruimte en klimaat."

Collega's, daar hebben jullie een punt. Het is nergens beslist dat vrijstaande woningen daarmee niet zouden sporen. Wat wel klopt, is dat we hebben gezegd dat we tegen 2040 de inname van de bijkomende vrije ruimte tot 0 willen brengen in plaats van zoals vandaag 6 hectare. We willen een tussentijdse doelstelling realiseren tegen 2025 door de inname van de vrije ruimte te halveren.

Ik lees het interview in zijn totaliteit. Ik zie daarin heel originele ideeën. Hij brengt die ideeën in heel Vlaanderen. Het is een ongelukkige woordkeuze, ook al zegt hij dat het in de zin is van 'onverantwoord' of 'crimineel zat'. Ik vind dat een onverantwoorde woordkeuze. Maar de grote lijnen van het interview sporen met onze beleidsvisie inzake ruimtelijke ordening, verdichting en verkerning en het pleiten voor sterke dorpen.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, dank u wel om dit even te verduidelijken. Maar vindt u niet dat het de zoveelste keer is dat de Vlaamse Bouwmeester zich verlaagt tot een ongelukkige woordkeuze? Mij viel het op dat iedereen in de stad moet wonen en dat er geen individuele woningen meer mogen komen. Ik heb nooit een recht van antwoord van de Vlaamse Bouwmeester gezien. Als hij het daarmee niet eens is, zou hij toch minstens moeten reageren.

U zegt terecht: 'In het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen staat nergens dat wij tegen de individuele woning zijn, dat dat in de toekomst niet meer gebouwd mag worden. Desalniettemin blijft de Vlaamse Bouwmeester dat telkens weer beamen.'

Het zou goed zijn als u een gesprek zou hebben met de Vlaamse Bouwmeester en hem minstens zou vragen in welke mate, of welke bewijzen hij heeft, dat een individuele alleenstaande woning, die dan ook nog energiezuinig is, veel slechter of meer onverantwoord zou zijn dan een woning in de stad.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister-president, dank voor uw antwoord en uw standpunt ter zake.

Mijn vraag blijft nog altijd om toch eens een duidelijke boodschap mee te geven. In het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen staan heel duidelijk onze intenties. De oorzaak van veel van onze problemen ligt in onze vroegere manier van bouwen. Het is nu onze taak om in te spelen op een aantal uitdagingen. Vroeger gingen mensen misschien inderdaad een vrijstaande woning bouwen omdat dat voor de hand lag, omdat het dicht bij familie was bijvoorbeeld, terwijl ze vandaag een andere keuze zouden maken. Misschien zouden ze nu liever dichter bij hun werk wonen en minder lang in de file staan. Er zijn nieuwe tendensen waarop we moeten inspelen.

Het zal vooral de rol zijn van steden en gemeenten. Steden moeten aantrekkelijk worden voor de mensen om te wonen. Gemeenten moeten inzetten op dorpsverdichting. Maar we kunnen niet blijven schieten op een bepaalde woonvorm. Ik zou willen vragen om daar een duidelijk signaal te geven en daarmee op te houden. Bent u daartoe bereid?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Dank u, minister-president, voor uw genuanceerde en duidelijke antwoord. Dank u voor de steun voor de inhoud van het interview met de

Bouwmeester. Daar kan ik alleen maar achter staan, al heb ik niet goed begrepen wat het onderscheid nu is: gaat de strijd nu tussen een postuniversitaire kosmopoliet en een criminele alleenwonende? Ik denk niet dat de discussie daarover gaat.

Ik wil het aan de collega's nog even duidelijk maken. Wat de Bouwmeester misschien niet heel genuanceerd – maar goed, wie ben ik om daarover te oordelen – heeft gezegd, is eigenlijk niet veel anders dan wat er staat in alle stukken die we hier al hebben goedgekeurd rond betonstop, rond BRV. Ik blijf het pijnlijk vinden dat men keer op keer, wanneer men geconfronteerd wordt met de eigen keuzes, blijft proberen om die zelf in karikaturen te trekken. Dit is geen strijd tussen het kleine huisje op de prairie aan de ene kant – wat in een dichtbevolkte regio als Vlaanderen toch niet meer mogelijk is – en de grijze woontorens in de stad aan de andere kant. Het gaat erom een nieuwe manier te vinden om onze ruimte in te richten zodat het voor iedereen aangenaam is, en niet alleen voor degenen die een huis uit de Weekend Knack kunnen kopen. Wat daarin staat, is voor drie vierde van de Vlamingen toch niet betaalbaar.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Mevrouw de minister,... *(Gelach)*

Sorry, ik ben verkeerd voorbereid.

Minister-president Geert Bourgeois: Wie schrijft die voorbereiding eigenlijk? *(Gelach)*

Ingrid Pira (Groen): Ik dacht dat ik achter minister Schauvliege zou kunnen staan, maar ik sta ook grotendeels achter uw antwoord. Het verduidelijkt veel. Collega's, wat we hier zien, ik heb het veertien dagen geleden nog gezegd, is het verzet, zoals de heer Vandaele het noemt, telkens wanneer er uitspraken worden gedaan die aangeven dat het nu eindelijk eens moet gedaan zijn met die manier waarop we in het verleden gebouwd hebben.

De Bouwmeester gebruikt krachtige taal en krachtige beelden om de omslag waar we met z'n allen voorstaan duidelijk te maken. Hij slaagt daar, mevrouw Peters, wonderwel in. U spreekt over de bruggenbouwer. Hij wordt overal in Vlaanderen gevraagd om zijn missie te komen verkondigen. Ik heb geen vraag aan de minister-president, maar een oproep aan jullie twee: staak uw verzet, omarm de Bouwmeester en doe mee aan de grootste uitdaging waar Vlaanderen voor staat deze eeuw.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is eigenlijk echt grappig. Een journalist doet zijn bewuste framing met een pikante titel die er niet uitziet, en we staan hier weer met twee vraagstellers om de grote wereldproblemen te bespreken.

Wij hebben gezamenlijk die Bouwmeester aangesteld om te sensibiliseren. Hij provoceert daar ook bij. In dat artikel staan ook zaken waar ik het niet mee eens ben. Waar ik het vooral niet mee eens ben, collega Ceyssens, is uw laatste oproep aan de minister-president om met de Bouwmeester te praten en te vragen om daarmee op te houden. Ik denk niet dat het als Vlaamse Regering en als Vlaams Parlement verstandig is om aan iemand die we hebben aangesteld om zulke adviezen te geven en te sensibiliseren, te vragen om daarmee op te houden.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Pira, u hebt geen vraag gesteld, u bent wel de eerste die mijn vrouwelijke kant benadrukt, waarvoor ik u bijzonder dankbaar ben. *(Gelach)*

Mijnheer Ronse en mijnheer Ceyssens, ik wil beklemtonen dat de Bouwmeester een medewerker is van de Vlaamse overheid. In die zin heeft hij spreekrecht. In het interview zie ik geen enkele overtreding van de deontologische code. Hij heeft spreekrecht en ik voeg eraan toe – dat blijkt eigenlijk ook uit wat collega Ceyssens zegt en andere collega's aanvoelen – dat hij bezig is met een beweging, een omslag op gang te brengen in Vlaanderen. Er zijn gemeentebesturen die zeggen dat ze hun woonuitbreidingsgebieden gaan schrappen. Dat gebeurt in Wevelgem, dat gebeurt in Kortrijk, in mijn provincie, dat gebeurt ook op andere plaatsen. Hij trekt Vlaanderen rond, vaak op uitnodiging van gemeentebesturen. Mijn ervaring is dat hij dat zeer bezielend doet, dat hij een verhaal brengt.

Zijn grote verdienste is dat hij misschien niet de eerste is, maar wel de eerste die op een zo sterke manier het verband aantoonst tussen onze ruimtelijke verrommeling en de strijd die we moeten voeren tegen de klimaatverandering. Hij legt die band. Klopt het wat hij zegt, werd er gevraagd. Ik ben geen wetenschapper, ik ben geen bouwmeester, het staat anderen vrij om dat te betwisten, maar hij komt inderdaad met de stelling dat een vrijstaande woning, ook al is ze top geïsoleerd, op de buiten met vier gevels, ecologisch in de totaliteit, ook al is het een BEN-woning (bijna-energieneutraal), schadelijker is voor het milieu. Ik heb het dan nog niet over de grote infrastructuurkosten, over de grote kosten voor nutsleidingen of de grote mobiliteitsproblemen, of de grote reeks ongevallen die we onder andere hebben met fietsers.

Daarom kiezen we met de Vlaamse Regering voor die omslag. We gaan dat natuurlijk niet zo radicaal doen zoals hij zegt, dat bouwen in strijd is met elke vrijstaande woning. Dat zeggen we niet. We hebben gezegd dat we tegen 2040 – 10 jaar te vroeg – gaan tot een nuliname. In 2025 moet dat gehalveerd zijn. Dat is de grote lijn.

Hij brengt ook zeer creatieve ideeën aan. U hebt gelijk dat dichterbij elkaar wonen in dorpen en steden kwaliteitsvol en aantrekkelijk moet zijn. Het moet een omgeving zijn waar het ook goed is om te wonen met kinderen, waar voldoende recreatieve ruimte is, waar er in flatgebouwen voldoende gemeenschappelijke ruimten zijn enzovoort. Dat vergt een hele omslag.

Wat ik wel weet, collega's, is dat als we niets doen, in 2050 41,5 procent van onze oppervlakte bezet zal zijn. Dit is dramatisch. We hebben nu al na Malta – Malta is een rots, ik neem aan dat u er allemaal wel eens bent geweest – de grootste verharde oppervlakte van Europa. We moeten daar dus met ons allen iets aan doen.

Ik blijf erbij dat dit een ongelukkige woordkeuze is, een ongelukkige uitspraak, die eigenlijk afdoet aan de totaliteit, aan de teneur van dit in mijn ogen over het algemeen goede interview. Ik blijf erbij, collega Tobback, dat hij met zijn uitspraken over de Vlaamse identiteit en taal haaks staat op het beleid dat wij voeren als Vlaamse overheid, zoals ik ook vragen heb bij zijn oplossing voor multi-eigendom. Op het federale niveau wordt er op dit ogenblik nagedacht over andere manieren om de problemen van mede-eigendom op te lossen. Ik heb ook vragen bij zijn stelling over de economische krimp, maar dit terzijde.

De algemene teneur inzake ruimtelijke ordening spoort met wat de Vlaamse overheid wil, dus ik moet die man niet tot de orde roepen. Ik zie hem geregeld zoals ik elk van mijn topambtenaren geregeld zie. Ik zeg hem waar ik het mee eens ben en waar niet, maar hij heeft recht van spreken zoals iedereen.

Collega Ronse, ik ben het eens met u: er is weer eens een titel geplakt boven een interview, waarschijnlijk met de bedoeling dat het aanleiding kan geven tot actuele vragen. Ik verdenk er de eindredacties soms van om heel bewust iets sterker te gaan dan wat mensen hebben gezegd in hun interview. Hij heeft gezegd: in de betekenis van 'crimineel zat', in de betekenis van onverantwoord. Hij heeft niet gezegd: dit zijn criminelen of criminele gedragingen. Los daarvan, had hij die

woorden niet gebruikt, dan was het interview sterker geweest, maar dan hadden we dit debat misschien niet gehad. (*Applaus bij de N-VA*)

Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, uiteraard heeft de Vlaamse Bouwmeester spreekrecht, maar in de publieke opinie worden zijn uitspraken vaak gezien als uitspraken namens de Vlaamse Regering.

Ik zou het waarderen als u de Bouwmeester zou vragen naar enig bewijs van de stelling dat mensen met een individuele woning een ecologisch grotere voetafdruk hebben dan mensen die pakweg in een penthouse in het centrum van Brussel wonen. Zou u hem dan ook vragen om niet langer mensen te stigmatiseren en te schofferen, maar respect op te brengen voor mensen die in een vrijstaande woning wonen, ongeacht of het een villa is of een starterswoning? (*Applaus bij de N-VA*)

Lode Ceysens (CD&V): Mijnheer Ronse, ik heb niet aan de Vlaamse Bouwmeester gevraagd om op te houden met zijn betoog, maar wel om op te houden met het viseren van de vrijstaande woning. Ik ben het met u eens dat die in de toekomst minder gebouwd zal worden en dat we meer andere woonvormen zullen krijgen. Maar zonder meer zeggen dat die woonvorm onverantwoord is, is voor mij een brug te ver.

Minister-president, in uw gesprekken met de Vlaamse Bouwmeester blijft u inderdaad best hameren op de enthousiasmerende functie die hij kan hebben en op het terrein ook heeft. Dat werkt beter dan op deze manier mensen te schofferen, en dan kan de Vlaamse Bouwmeester zeker een goede rol vervullen in Vlaanderen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aandacht voor wetenschap en techniek in het basis- en secundair onderwijs, naar aanleiding van de conclusies van het Transbaso-onderzoek

ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoeksproject naar de keuzes bij de aanvang van het secundair onderwijs

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoek

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het Transbaso-onderzoek

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Gisteren werd het Transbaso-onderzoek opgeleverd, dat georganiseerd werd door verschillende hogescholen en universiteiten van Gent en Antwerpen. Drieduizend studenten werden ondervraagd over hun overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Wat bleek? De keuze voor het aso is nog steeds de meest gegeerde keuze. Wanneer gekozen wordt voor tso of bso voelt men zich meteen ook wat minderwaardig of enigszins ongelukkig met die keuze. Dat veroorzaakt demotivatie in de verdere schoolloopbaan.

Dat betreurt ik omdat wij sterk geloven in de kracht van de oriëntering vanuit het basisonderwijs. Via het leerlingenvolgsysteem worden kinderen negen jaar lang gevolgd om te komen tot een eindbeoordeling in het zesde leerjaar. Een leerkracht weet goed

wat een kind al dan niet kan, wat zijn sterke en zwakke punten zijn en draagt op een heel gedreven manier bij aan de studiekeuze door de ouders en de kinderen.

Toch wordt soms nog onterecht gekozen voor het aso. In het basisonderwijs werd het vak wereldoriëntering opgesplitst in mens en maatschappij enerzijds, en wetenschap en techniek anderzijds, om nog beter zicht te krijgen op de sterktes en de zwaktes van kinderen, precies omdat wetenschap en techniek een zeer belangrijke richting is. Die wijst vaak naar het tso en sterke leerlingen moeten dan ook heel bewust durven kiezen voor dat tso.

Is er na de uitsplitsing van het vak wereldoriëntering in die twee onderdelen, die al twee schooljaren van kracht is, een bewustere keuze te noteren vanuit de richting wetenschap en techniek voor het tso?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De uitgebreide vraagstelling van mijn collega laat toe dat ik iets beknopter ben. Van Transbaso, een interuniversitair onderzoeksproject bij meer dan drieduizend leerlingen in achttien scholen in Antwerpen en achttien scholen in Gent, werden de resultaten voorgesteld op een studiedag. Samenvattend geef ik enkele conclusies.

Het huidig landschap secundair onderwijs kent nog steeds een zeer hiërarchisch schoolmodel met te veel het watervalprincipe. De interesse van de leerlingen speelt te weinig een rol bij de studiekeuze. De huidige structuur van het secundair onderwijs is te weinig transparant. Men voegt er ook nog gratis aan toe – ik weet niet in welke mate men dit grondig onderzocht heeft – dat de modernisering van het secundair onderwijs geen oplossing zal bieden.

Minister, ik dacht dat de modernisering juist als bedoeling had om deze problemen aan te pakken. Vandaar mijn vraag. U hebt uiteraard kennisgenomen van dit onderzoek. Hoe reageert u daarop? In welke mate kan de modernisering juist wel een antwoord bieden op de probleemsituatie die hier wordt gesteld?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, ik kan het niet beter zeggen dan de onderzoekers. Collega De Meyer, de voorgestelde modernisering van het secundair onderwijs zal niet doen wat we met zijn allen hopen dat ze moet doen, namelijk de waterval tegengaan en er vooral voor zorgen dat kinderen, als ze naar het secundair onderwijs gaan, kiezen op basis van hun eigen talenten, hun eigen interesses en een gemotiveerde keuze maken die ervoor zorgt dat ze een succesvolle schoolcarrière hebben in het secundair. Dat is nu net wat men niet gaat doen met deze voorliggende modernisering van het secundair onderwijs. Ik zeg dat niet alleen, ik zeg dat ook, ik zeg dat al lang, ik zeg dat al heel lang samen met de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) die alle onderwijspartners groepeerd. Maar dat wordt nu ook bevestigd door wetenschappelijk onderzoek.

Minister, dat moet u toch ongerust maken, want het kan toch nooit de doelstelling zijn in de politiek om dingen te doen waarvan iedereen u zegt dat ze de situatie op het terrein slechter gaan maken dan ze vandaag is. Daarom wil ik u vragen: hoe gaat u rekening houden met die heel duidelijke conclusies van het Transbaso-onderzoek die stellen dat jongeren vandaag in ons onderwijs onvoldoende kiezen op basis van hun eigen talenten en interesses, maar keuzes maken op basis van een imago van een school, een imago van een richting en een hiërarchie tussen studierichtingen die echt niet meer van deze tijd is?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is inderdaad een zeer grootschalig onderzoek. Men is er een aantal jaren mee bezig geweest. Drieduizend leerlingen zijn geïnterviewd. Er is een boekje van. In dat boekje staan citaten. Men heeft immers interviews gedaan, een kwalitatief onderzoek, en leerlingen gehoord. Daar staat in: "Ik mocht geen beroeps kiezen omdat mijn ouders dat te laag vonden. Ook techniek mocht ik niet doen. De rest wel." Volgend citaat: "Op school zeggen ze dat onze dochter beter iets in een technische richting zou doen, of zelfs lager, maar ik ben van oordeel dat ze zo hoog mogelijk moet beginnen en zien hoe ver ze geraakt. Als ze moeten zakken, dan kan ze zakken. Ik volg niet de leerkrachten." En verder: "Ze hadden toch wel graag, de leerkrachten en mijn ouders, dat ik een hoge richting ging volgen."

Citaat na citaat na citaat, minister. Wij zeggen dat ook al zo lang: dat hiërarchisch denken, dat watervaldenken zit in ons onderwijs en in onze maatschappij ingebakken. Daar moet dringend iets aan worden gedaan.

Onderzoekers hebben zeven aanbevelingen voor het beleid. Het zijn heel concrete aanbevelingen. Wat ze zeggen, wordt bevestigd door het katholiek onderwijs, door de scholierenkoepel, door het GO!, door het onderwijs van steden en gemeenten en door de vakbonden, die allemaal een protocol van niet-akkoord getekend hebben bij de beslissing van de Vlaamse Regering over de hervorming van het secundair onderwijs omdat ze niet akkoord zijn. Ze zeggen dat de hervorming niet zal zorgen voor meer transparantie. De matrix maakt alles nog onduidelijker en het wordt nog moeilijker kiezen. We houden het watervalsysteem in stand.

Minister, mijn vraag is zeer concreet: welke aanpassingen zult u nog doen? Hoe gaat u de hervorming secundair onderwijs, die nu toch uitgesteld is, nog bijspijkeren om ervoor te zorgen dat we dit probleem kunnen wegwerken? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, eerst en vooral wil ik een opmerking maken over de toon van de vraagstellers. Door op deze manier uw vraag te stellen en nog eens stigmatiserend te citeren (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

Op deze manier bent u eigenlijk al goed bezig om het watervaldenken – want daarover gaat het onderzoek, collega's, niet over de modernisering van het secundair onderwijs, maar over het watervaldenken dat in de hoofden van de mensen zit – te voeden.

Wel, wij moeten in de eerste plaats starten – en mevrouw Krekels heeft dat eigenlijk wel oké gedaan – met zelf te stoppen om dat watervaldenken te voeden. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

Ik gebruik dat woord al lang niet meer en ik zal dat ook niet doen.

En, collega's, ik ga nog wat meer zeggen. Als u mij als minister vraagt om morgen iets in alle hoofden van de mensen te steken om ervoor te zorgen dat ze allemaal anders denken, dan is het niet zo simpel om dat te doen. Wat we wel proberen te doen – en, mevrouw Gennez, ik richt mij specifiek tot u, wij doen dat op basis van het masterplan dat uw partij mee heeft goedgekeurd en waarbij uw partij tientallen jaren de tijd heeft gehad om die problemen aan te pakken – is dat masterplan zorgzaam uitvoeren. We gaan zelfs heel concreet in op een aantal aanbevelingen van die onderzoeken.

Ik zal er eentje uitpikken, speciaal voor jullie. Men zegt: 'Zorg ervoor dat de B-stroom een stroom is die kansen biedt.' Waarom denken jullie, collega's, dat we 4 uur extra basisvorming plannen in het eerste jaar van het middelbaar voor leerlingen die naar de B-stroom gaan? Daarom. Waarom denkt u dat we in een opstroomoptie

voorzien? Om ervoor te zorgen dat die B-stroom geen gevangenis wordt voor kinderen die er toevallig in geraken, maar dat ze de kans krijgen om terug naar die uitstroom te gaan.

En, collega's, wat wij ook enorm verbaast, is dat niemand van jullie, niemand van de vier, de opmerking heeft gemaakt dat de eerste graad van ons middelbaar geen aso, bso, tso of kso ként. Die graden of indelingen ontstaan pas in de tweede graad.

En wat heeft de Vlaamse Regering gedaan? We hebben gezegd: we moeten er inderdaad voor zorgen dat alles een beetje transparanter wordt. Op één A3-papier staan alle studierichtingen voor de tweede en de derde graad, netjes ingedeeld volgens interessedomijnen van leerlingen en netjes ingedeeld van heel abstract tot heel praktisch. De Scholierenkoepel kwam bij mij en zei: 'Dat is nu eens interessant. We hebben nu tenminste een papier en kunnen daarop zien wat de studierichtingen zijn die we vanaf het derde jaar' – en niet het eerste of het tweede jaar, collega's – 'kunnen volgen, gaande van abstract tot praktisch.'

'Zijn daar mogelijkheden', zo vroegen ze, 'om te verhuizen van studierichting?' Want mevrouw Meuleman gaf een voorbeeld van iemand die graag een heel praktische richting wilde volgen, maar niet mocht van zijn ouders. En er zijn ook kinderen die liever een veel abstractere richting zouden volgen, omdat ze toevallig geen praktische handen hebben. Ja, we voorzien in die mogelijkheden. Bovendien vragen we in het eerste en het tweede jaar dat scholen zouden versterken, verdiepen en kinderen zouden toelaten om te verkennen. Dat zijn allemaal zaken die nu uitgewerkt zijn in ons masterplan Secundair Onderwijs en waarvoor men tot vandaag minder aandacht had.

Collega's, en specifiek de collega's die zeggen dat ik een jaar tijd heb gekocht: ik heb geen jaar tijd gekocht. Dat wil ik toch verduidelijken. Ik heb van alle onderwijsverstrekkers en ook van de vakbonden het engagement gekregen dat ze, als de keuze gemaakt is, voluit zullen meewerken aan die modernisering. Maar ze zouden ook graag hebben dat dit samen gebeurt met de invoering van de nieuwe eindtermen. Wel, dat zal nu zo gebeuren, collega's. En de tijd die er extra is, is tijd voor leraren en voor scholen om zich goed te organiseren. Het is dus bijzonder goed en zelfs elementair dat we die tijd geven. Dat is ook de reden waarom iedereen, zonder uitzondering, daar positief op heeft gereageerd.

Mevrouw Krekels, u stelde een vraag over STEM. We hebben twee jaar geleden inderdaad gevraagd, of beter, opgelegd, dat het vak wereldoriëntatie zou worden opgesplitst in enerzijds wetenschappen en techniek en anderzijds mens en maatschappij. Dit is nu het tweede jaar dat het gebeurd is. We zien een eerste resultaat bij de inspectieverslagen. We zien namelijk dat de gunstige beoordelingen een beetje gestegen zijn. Dat betekent dat scholen wereldoriëntatie effectief al iets beter profileren naar de leerlingen. Maar het is nog zeer vroeg om nu al na te gaan of je dat ziet. Je zult het zeker nog niet zien in het onderzoek. Want de jongeren die werden onderzocht, werden onderzocht tot september 2016, en dat is net de overgang van de opsplitsing van het leergebied. Maar ik verwacht er wel iets van.

U weet dat we een STEM-didactiek aan het ontwikkelen zijn, zowel voor praktijkgericht onderwijs als voor eerder theoretische, abstracte opleidingen. Maar weet vooral dat er een hoge nood is aan technisch geschoolde profielen, dat jongeren die technische of beroepsopleidingen gevolgd hebben, vandaag zeker onmiddellijk werk vinden, dat ze in staat zijn om een loon te hebben dat de toets kan doorstaan met het loon van hoger opgeleiden. We zitten in een economisch goede conjunctuur. Laat dit dus ook een pleidooi zijn om zelf mee de technische en de beroepsrichtingen te valoriseren. Het begint met de manier waarop wij erover spreken. *(Applaus bij de meerderheid)*

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u, minister, voor uw antwoord en uw vurig be-toog over dit inderdaad gevoelige onderwerp, een onderwerp dat we allemaal in ons hart dragen.

Wat voor ons heel belangrijk is, is het volgende. Over de eerste graad heb ik inderdaad niet gezegd dat het aso, bso en tso eigenlijk wegvallen. Eerlijk gezegd, als er iets is wat ik spijtig vind, is het eigenlijk dat wel. Waarom? Omdat we natuurlijk geloven in de oriëntering vanuit het basisonderwijs, omdat we gekozen hebben voor de versterking van techniek en wetenschap in het basisonderwijs en omdat we nu merken dat er scholen zijn die in de eerste graad die nu wordt ge-organiseerd vakken beginnen te clusteren. Een van die vakclusters is geschiedenis, natuurwetenschappen en techniek. Natuurwetenschappen is eigenlijk al een cluster van biologie, chemie en fysica. Dat wil zeggen dat men in de eerste graad een vak wil inrichten van vijf verschillende vakken. Men gaat dus terug weg van de profilering van wetenschap en techniek, terwijl we voor het basisonderwijs hebben gekozen om dat niet te doen. Minister, ik vraag dus om dat op een of andere manier in het oog te houden. Ik weet dat scholen het recht hebben om zichzelf te organiseren, maar het kan niet zijn dat we wetenschap en techniek in het basisonderwijs gaan versterken, het nivelleren in de eerste graad en we dan verwachten dat kinderen heel bewust gaan kunnen kiezen voor een vervolgrichting in STEM. Dat is een verkeerde weg.

Jos De Meyer (CD&V): Mocht dit een proef begrijpend luisteren zijn, dan weet ik niet welke quoterings mevrouw Gennez zou krijgen, gezien de wijze waarop ze mijn tussenkomst daarnet interpreteerde.

Minister, ik ben samen met u uitermate tevreden dat de koepels enthousiast reageren op de startdatum van 1 september 2019 voor de modernisering van het secundair onderwijs, en nog meer over het uitgesproken engagement daartoe. Ik wil u vooral aanmoedigen om de inspanningen die reeds gedaan zijn naar beroepsgericht onderwijs, naar tso en naar STEM, nog te versterken. Voor mij was het symbolisch maar tegelijkertijd bijzonder belangrijk: de 5 miljoen euro extra voor technische uitrusting in tso- en bso-scholen.

Caroline Gennez (sp.a): Misschien nog beter articuleren, mijnheer De Meyer, dan zal ik u nog beter verstaan.

Het punt is: de waterval verdwijnt niet door erover te zwijgen. Was het maar zo simpel, collega's. Wetenschappelijk onderzoek bewijst zwart op wit dat ze bestaat. Ja, deze regering steekt haar kop in het zand. Proficiat daarvoor! Onze partij, de sp.a, doet daar niet aan mee. Op het masterplan hebben veel actoren, van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) tot het katholiek onderwijs, positief advies gegeven. Op dit ontwerp van decreet geeft wie allemaal negatief advies? Het Gemeenschapsonderwijs (GO!), het katholiek onderwijs, de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG), de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD), het Christelijk Onderwijzersverbond (COV) en het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt (VSOA). Ze doen dat niet wegens de ingangsdatum, want dat is ondergeschikt. Het moet gaan over inhoud. Ons onderwijs heeft een hervorming nodig om inhoudelijke redenen, namelijk: jongeren moeten kiezen op basis van hun talenten. Leerkrachten moeten bevrijd worden van de verstikkende planlast. En last but not least, ons studieaanbod moet transparanter. Minister, als u de adviezen van alle stakeholders zou lezen, dan zou u letterlijk kunnen lezen dat het gemeenschapsonderwijs en het COV zeggen dat het onderwijsbeleid van de regering gereduceerd is tot puur politiek beleid zonder draagvlak en zonder inhoud. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Het laatste wat we moeten doen is opnieuw een hoogoplopende, ideologische en politieke discussie voeren over de hervorming van

het secundair onderwijs. Dat is al jarenlang aan de gang. Er is nu onderzoek, door drie universiteiten en twee hogescholen, met concrete aanbevelingen: aanbevelingen op microniveau voor scholen, voor scholengroepen, voor pedagogische begeleidingsdiensten, en zeven concrete constructieve aanbevelingen voor het beleid.

En ze nemen inderdaad een aantal problemen in de huidige hervorming onder de loep, problemen die inderdaad aangekaart zijn door het katholiek onderwijs, door het GO!, door het OVSG, door de vakbonden, die allemaal gezegd hebben: 'Wij geven een niet-akkoord op deze hervorming, omdat er nog wat problemen in zitten.' Dat gaat over de doorstroming van de B-stroom naar de A-stroom. U zegt dat u dat opgelost hebt; de onderzoekers zeggen dat dat op dit moment onvolgende is. Dat gaat over het verkennen in de eerste graad, om nog te zoeken waar je interesses en talenten liggen. Spijker dat bij, minister. Zij geven u een aantal suggesties. En dat gaat over het uitstel van de studiekeuze.

Dus stel ik nog maar eens mijn vraag, minister: bent u bereid om te luisteren naar het veld en om een aantal van deze aanbevelingen mee te nemen en uit te voeren? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Na alle hoge woorden, minister, is er één ding dat mij blijft als ik de resultaten zie en waar ik als democraat – en hopelijk zo veel mogelijk mensen in dit halfroond met mij – moet tegen revolteren. Ik lees namelijk dat men vastgesteld heeft dat als kinderen hetzelfde goede resultaat boeken in het lager onderwijs, hun studiekeuze nadien afhangt van hun thuismilieu. Als we het echt met zijn allen menen – en in alle partijprogramma's lees ik dat – dat we alle talent kansen willen geven, dan is dat voor mij een vaststelling waar ik van wakker kan liggen en waar ik wakker van lig.

Op die vaststelling had ik u graag bevraagd, minister. Wat vindt u daarvan? Wat kunnen we daar, niet alleen in Brussel, maar ook op het lokale terrein, meer aan doen om die schande uit te wissen?

Minister Hilde Crevits: Ik zal beginnen met uw opmerking, collega De Ro, want natuurlijk zijn er ook nog wel een aantal andere zaken die mij frapperen in dat onderzoek. Ik geef één voorbeeldje. Als ik zie dat jongeren die in de latere jaren voor een veeleer praktische richting kiezen, zich minder goed voelen, dan vind ik dat eigenlijk wel verschrikkelijk. De bedoeling van onderwijs is dat we jongeren emanciperen, dat we hen voluit steunen in het ontwikkelen van hun kennis, maar ook van hun talenten. En dat is ook iets dat we met de modernisering net willen doen.

Ik zei daarnet dat als we in die B-stroom, waar nu wat schamper over gedaan wordt, vier uur extra basisvorming willen geven aan jongeren die daar les volgen – want niet iedereen zit daar op zijn plaats –, dat dat is om hun de kans te geven om aansluiting te vinden bij de A-stroom. En als je in de A-stroom les volgt en als je naar het tweede jaar wilt gaan, kun je uit veel meer studierichtingen kiezen en heb je een veel grotere opportuniteit. Maar wat u zegt, collega De Ro, kun je met een structuur alleen nooit oplossen. De houding van ouders ten opzichte van praktische richtingen kun je met een structuur alleen nooit oplossen. Dat vraagt een collectieve inspanning van ons allemaal om die beroeps- en die technische richtingen te herwaarderen.

Collega De Meyer, ik had er zelfs nog niet aan gedacht, maar we hadden 5 miljoen euro die we konden investeren in 2017. We hebben die prioritair in technische en beroepsscholen geïnvesteerd, om ervoor te zorgen dat ze betere materiële uitrustingen hebben. Dat zijn zaken die er mee toe zullen leiden dat ouders en kinderen dat opnieuw zullen willen kiezen.

Collega's, en zeker collega's van de oppositie, er zijn altijd redenen om keuzes uit te stellen. Maar het is nu wel tijd om te kiezen. We hebben met de Vlaamse Regering keuzes gemaakt, in debatten die niet zo gemakkelijk waren, in debatten die alle partijen ook mee inhoudelijk hebben helpen stofferen. Maar nu opnieuw de trein stoppen en helemaal opnieuw beginnen, of zeggen dat we teruggaan naar die brede eerste graad, waar ik zelf ook totaal geen ondersteuning aan kan bieden, dat gaan we niet doen. Het is nu het moment om regelgeving te maken. Ik heb een engagement van de onderwijsverstrekkers. Ze zijn trouwens volop bezig om zich daar positief tegenover op te stellen. Ik heb ook gemerkt dat niet alle vakbonden een protocol van niet-akkoord gegeven hebben. U zult dat ook wel gemerkt hebben, hoop ik.

Ik hoop vooral, collega's, dat we zowel wat de hoofden van de mensen en de jongeren betreft, als wat betreft de kansen die op het terrein gegeven worden, stappen voorwaarts kunnen zetten.

En collega Krekels, het aso in de eerste graad is niet afgeschaft. Het is er nooit geweest. Het is zo dat de termen maar vanaf de tweede graad starten, en dan vervolgens naar de derde graad gaan.

Sowieso, collega's, zal het altijd van belang zijn – en ik kijk hier ook nog eens naar collega Gennez – dat je toont, zeker in het vijfde en zesde middelbaar, waartoe een bepaalde studierichting leidt, of ze nu het best voorbereidt op hoger onderwijs, dan wel of ze voorbereidt op een beroepsuitoefening. En als ze dan voorbereidt op de arbeidsmarkt, is het van belang dat werkgevers ook zeggen: kom maar, dat zijn goede studierichtingen. Daarom hebben we gescreend en updaten we de inhoud van de studierichtingen waar dat nodig is.

Veel mogelijkheden om nog heel lang over te discussiëren, maar we hebben keuzes gemaakt en het is mijn verantwoordelijkheid als minister om die keuzes getrouw uit te voeren en inderdaad ook rekening te houden met onderzoeken die gebeuren zonder dat de trein van verandering opnieuw wordt stilgelegd, of integendeel zelfs, achteruit gaat rijden. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, 'het aso, bso, tso bestond niet in de eerste graad.' Ik moet u toch corrigeren: toen wij vroeger naar school gingen en moesten kiezen voor de eerste graad, gingen wij naar het aso, het tso, het bso of het kso. Het kso kwam inderdaad wat later. Maar zo was het toen en ik vind dat ook niet erg.

Wij geloven in die oriëntering. Ik herhaal het: je kan perfect vanuit de basisschool een keuze maken als je 12 jaar bent, wanneer je goed omkaderd bent geweest vanuit de hele loopbaan in het basisonderwijs. Een leerkracht kan heel goed zeggen wat een kind kan en niet kan en welke richting het uit wil gaan.

Als men kiest voor het tso omdat men goed is in wetenschap en techniek, dan moet men daar ook positieve keuze voor durven te maken. Tso is de best georganiseerde richting rond wetenschap, technieken en technologie. Dat is zo en dat zal ook zo blijven omdat wij hen daarin onder meer nog versterken. Dat punt wil ik hier vandaag maken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, voorzitter, collega's, ik wil nog even meegeven dat volgens onderzoek van Roos Van Gasse en Christel Van Cauteren waardering van studierichtingen door leerlingen samenhangt met de aanwezigheid van leerlingen van andere studierichtingen. Dit onderzoek leert ons met andere woorden dat we het idee van incentives voor domeinscholen zeker niet moeten verlaten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik snap de bijna-dwang niet die deze regering kenmerkt om labels te blijven plakken: aso, tso, bso. Minister, het is inderdaad belangrijk dat we kiezen op basis van interesses en talenten. Daarom was dat natuurlijk de matrix die moest worden uitgewerkt en niet die met de labels. Dat maakt het allemaal nodeloos ingewikkeld.

Minister, één oproep: be a woman. Slik uw trots even in. Ga aan tafel met het veld. Maak een hervorming die draagvlak heeft in het onderwijs en die de doelstellingen, waar we allemaal achter staan – de studiekeuze versterken, de planlast verminderen en meer leerlingen met een diploma op de arbeidsmarkt brengen – waarmaakt.

Minister, u zult het nog wel merken, in de politiek is het belangrijker dat u het goede doet dan dat u het foute communiceert en goed weet te omhullen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, be a woman.

Elisabeth Meuleman (Groen): Altijd, voorzitter.

Minister, ik zou u willen oproepen om het onderzoek en het boek eens ter hand te nemen en het nog eens te lezen. Het is schrijnend om te lezen hoe kinderen die naar het tso of bso gaan, een gevoel hebben van futiliteit. Zo zeggen ze het letterlijk: een gevoel hebben van demotivatie nog voor ze hun schoolcarrière starten. Het moet weg. We moeten een hervorming hebben die transparant is, die de studierichtingen reduceert, geen ingewikkelde matrix die het nog moeilijker maakt om te kiezen, zeker voor de allerzwaksten. Een aantal bijsturingen zijn nodig. Ik zou u willen oproepen om dat alstublieft nog wel ter harte te nemen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het dalend leesniveau bij Vlaamse leerlingen

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verminderde leesvaardigheid bij Vlaamse leerlingen

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van het internationaal leesonderzoek PIRLS

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik zag dat u gisteren ook geschrokken was toen u de cijfers zag die het PIRLS-onderzoek (Progress in International Reading Literacy Study) naar voren heeft gebracht over het leesniveau van de Vlaamse leerlingen. De 10-jarige leerlingen, toch 5400 in totaal, werden onderzocht op het vlak van begrijpend lezen. Men heeft een analyse gemaakt vanuit verschillende niveaus en vanuit verschillende doelgroepen over hoe het met die kennis is gesteld.

We moeten spijtig genoeg vaststellen dat Vlaanderen binnen de groep landen waar het onderzoek heeft plaatsgevonden, de grootste daler is als wordt vergeleken tussen 2006 en 2016. Dat zijn 50 landen, toch niet niks. We hebben namelijk 22 punten ingeboet: we zijn gezakt van 547 naar 525 punten. We zijn ook teruggevallen van de 8e naar de 22e plaats in de ranking. Minister, dat is uiteraard niet goed. Dat is niet fijn om te vernemen. Ik denk dat het dus zeer belangrijk is dat we daar ook op inzetten. Minister, taal is veel meer dan het technische lezen. Het

is ook begrijpend lezen, het zijn de elementen die zijn onderzocht. Hoe kunt u het initiatief nemen om toch opnieuw sterker te kunnen werken aan de leesvreugde en het leesniveau, die nu te wensen overlaten?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, we moeten niet flauw doen: het was gisteren inderdaad een natte dweil in de nek van velen. Het aantal kinderen die nooit voor hun eigen plezier lezen, stijgt in Vlaanderen, van minder dan 10 procent naar bijna 20 procent. Terwijl vroeger nog 50 procent van onze kinderen graag las, is dat nu maar een derde meer. Het hoogste niveau, dus de kinderen die het beste lezen, is gehalveerd, en de leertijd die men in onze scholen spendeert aan bezig zijn met taal, is met 40 procent gedaald. Daarenboven lezen we dat ook bij anderen die betrokken zijn bij lezen bij kinderen, bij de ouders, een steeds kleinere groep met de jongste kinderen leest of zingt. Hoe kunnen we in godsnaam met deze cijfers onze wil of onze goesting doen lukken om elk kind graag te doen lezen? Ik zie ook zelfs op de tribune mensen zitten die in andere sectoren met dat graag lezen, met dat goed lezen bezig zijn. Zij zijn er vandaag bij komen zitten. Beste collega's, als u het niet wilt bekijken vanuit de liefde voor taal, en u volgt meer de commissie Economie, in Nederland heeft Stichting Lezen dat onderzocht: het laaggeletterd-zijn van een groot deel van de Nederlandse bevolking kost 1 miljard euro per jaar. Dus zelfs al zouden we dat alleen al als mens naar voren moeten brengen, er is ook een belangrijke optillende kant aan de zaak.

Minister, wij kunnen niet anders dan u inderdaad vandaag de vraag stellen wat we met het Vlaamse beleid meer of beter kunnen doen om dat probleem te tackelen.
(*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, dit onderzoek is verontrustend. Vlaamse 10-jarigen lezen alsmaar slechter of begrijpen alsmaar minder wat ze lezen. Ik denk dat we daarop moeten ingrijpen. Er is inderdaad het belang van de thuissituatie. Wie opgroeit in een taalrijke omgeving, ongeacht zijn thuistaal, die is meer receptief voor het leren van een taal, elke taal. Wie opgroeit in een taalarme omgeving, die heeft het moeilijk. Er is echter natuurlijk ook zoiets als de verantwoordelijkheid van ons onderwijs en van ons als beleidsmakers. Daarom zou ik ertoe willen oproepen om niet, zoals bij het Transbaso-onderzoek, dit PIRLS-onderzoek te negeren of te relativiseren, maar daadwerkelijk de problemen onder ogen te zien en eigenlijk in te zetten op twee dingen.

Het niveau van ons Nederlands moet ten eerste hoger. Als sp.a stellen we heel duidelijk voor om alle eindtermen Nederlands bindend te maken voor alle leerlingen. Dan leggen we die lat hoog. Dan zijn we er niet mee tevreden dat 80 procent het kan en 20 procent het niet kan. Dat kunnen we niet tolereren. Ten tweede, versterk leerkrachten. Vorm hen permanent. Maak in je opleiding dat bij leerkrachten ook de goesting om te lezen, om te vertellen veel sterker verankerd is. Ik ben ervan overtuigd dat we de goede richting kunnen uitgaan als men vanuit Onderwijs op die twee sporen werkt. Minister, bent u daar ook van overtuigd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal mijn antwoord starten met eventjes door te gaan op wat de heer De Ro zei. De Vlaamse Regering heeft een actieplan geletterdheid, en geletterdheid omvat eigenlijk twee zaken. Er is de vraag of iemand technisch goed kan lezen, maar ook of hij begrijpt wat er staat.

U zult dan ook niet verrast zijn dat de resultaten van het onderzoek gisteren mij zeer zwaar te moede hebben gemaakt. Als je ziet dat een samenleving niet meer

graag leest, dat er thuis weinig aandacht is om te lezen, dat het Nederlands als taal omarmen om beter te begrijpen wat er staat, niet meer zo breed wordt gedragen, dan sta je daar als Onderwijs een beetje naar te kijken met de vraag hoe we daaraan kunnen werken. Het is inderdaad een zaak van de hele samenleving om te zoeken naar hefboomen om de taal terug geliefder te maken en om de liefde voor lezen thuis bij mensen groter te maken. Ik zeg dit specifiek omdat ik gisteren ook de reactie heb gehad van een aantal leerkrachten die zegden dat het weer allemaal hun schuld is. Ik wil dit bij uitstek en bij aanvang eerst meegeven.

Verder is het onderzoek niet goed, maar gelukkig dat we eraan meedoen. Ik hoor mevrouw Gennez nu vragen wat ik zal doen. Vijf jaar geleden heeft de bevoegde minister het niet nodig gevonden om aan het onderzoek deel te nemen, waardoor ik mij nu moet baseren op cijfers van tien jaar geleden. Hadden we dat maar gedaan, mevrouw Gennez. Het zou ons misschien al verder hebben gebracht. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik vind het goed dat Vlaanderen zich meet met andere landen en regio's. Ik vind het belangrijk dat we deelnemen aan PISA-onderzoeken. Ik vind het belangrijk dat we aan het TIMSS-onderzoek hebben deelgenomen. Ik vind het van belang dat we dit nu ook hebben gedaan.

Als minister zit ik met een aantal vragen die ik met jullie zal delen. Er stond vandaag in de krant – het is een natte dwell in ons gezicht –: hoe kan het dat dit het resultaat is van het onderzoek en dat noch de inspectie, noch de peilingproeven, noch de eigen proeven van onze koepels dergelijk zwaar alarmsignaal hebben gegeven? Ik zat deze morgen al samen met de inspectie en de administratie om daarover vragen te stellen. De inspectie zal nu een screening doen van alle individuele doorlichtingen van scholen om te kijken of ze daar misschien signalen die ze hadden kunnen opmerken, niet hebben gezien.

Mevrouw Gennez zegt dat we met de eindtermen de lat voor iedereen hoog moeten leggen. Dat is gemakkelijk gezegd. We leggen die eindtermen op aan het einde van het basisonderwijs. De test is gebeurd in het vierde leerjaar. Ik zou wel eens willen weten hoe dat bij ons in Vlaanderen zit. Zou het kunnen dat we de eerste jaren langer bezig zijn met het pure technische lezen? U kent de niveaus waarop men leest. Zou het kunnen dat men pas in de laatste twee jaar veel meer inzet op dat begrijpend lezen? Ik wil daar het antwoord op weten, want wij toetsen sowieso aan het eind van het zesde leerjaar. Dat is de reden waarom ik heb gezegd dat er volgend jaar een peilingproef komt. Het zijn dan net die leerlingen die nu in het vierde leerjaar zijn getest, die in het zesde leerjaar de peilingproef zullen doen. Zo zullen we heel concreet zien of we nu al dan niet zo slecht bezig zijn.

Tijd en aandacht. Ik ben een beetje gechoqueerd als ik zie – nu kom ik wel in de school – dat de instructietijd op school voor begrijpend lezen zo fel is gedaald. In het onderzoek van 2006 scoorden we nog zeer hoog, maar toen stond er al te lezen – ik ken de pagina niet van buiten – dat de instructietijd laag is in vergelijking met andere landen en andere regio's. Die tijd is nog gedaald. Hoe komt dat? Ik hoor van leerkrachten dat ze met zoveel andere dingen bezig zijn. Dat kan niet. Taal lezen en begrijpend lezen is de ruggengraat om in de samenleving te kunnen functioneren. Dus we moeten zoeken hoe we die aandacht en die voldoende tijd – het is geen taalstrijd maar een taaltijd die we moeten vinden – kunnen versterken in onze scholen. Dat moeten we doen samen met de onderwijsverstrekkers en de pedagogische begeleidingsdiensten. Ik wil wel eens weten hoe fel zij die taal en het begrijpend lezen in de aandacht zetten. Dit gesprek wordt maandag gevoerd, want er is geen ruimte om bij de pakken te blijven zitten. Als we deze studie, dit onderzoek au sérieux willen nemen, dan moeten we nu actie ondernemen.

Naast tijd en aandacht zijn er bij mij ook vragen bij onze scholen en onze leraren. Hoe komt het dat heel veel scholen verschillende methodieken gebruiken? Ik

wil wel eens weten of er methodes zijn die vandaag worden gebruikt die minder aandacht geven aan het begrijpend lezen. Zijn onze leraren voldoende gewaard? We zien dat vooral de jonge leerkrachten het moeilijker hebben met begrijpend lezen. Is dat omdat er in de opleiding minder aandacht voor is? Of is dat omdat dat net in het begin moeilijker is, als men start met lesgeven? Dat zijn vragen waar ik vandaag nog geen antwoord op heb, maar waar ik in de komende weken wel een antwoord op wil vinden.

Tot slot vind ik het belangrijk ook eens naar Nederland te kijken. Ik ben altijd de eerste om te stellen dat we het in Vlaanderen beter doen dan in Nederland en dat de Nederlanders beter eens naar ons zouden kijken. In dit geval stel ik echter vast dat, zoals twee vraagstellers al hebben opgemerkt, het Nederlands onderwijs er wel in slaagt het niveau van het begrijpend lezen in het vierde leerjaar vast te houden. Hoe is het mogelijk dat zij dat kunnen en dat wij daar blijkbaar niet toe in staat zijn? Groot-Brittannië is een ander voorbeeld. Op negenjarige leeftijd scoren de jongeren daar zeer goed.

De komende maanden zullen we een gericht actieplan moeten opstellen. Dat plan moet niet pas binnen enkele jaren worden goedgekeurd. We moeten er onmiddellijk mee aan de slag kunnen gaan. Dit is in het belang van een van de kostbaarste zaken die we onze kinderen op school en thuis meegeven, namelijk het lezen en het begrijpen wat wordt gelezen. Wie niet begrijpt wat in teksten staat, is in onze samenleving sowieso een vogel voor de kat. Dit is ten bate van iedereen die in Vlaanderen woont. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

Vera Celis (N-VA): Minister, taal is zo fundamenteel dat het absoluut niet kan dat we bij de pakken blijven zitten. Meten is weten, zoals u terecht hebt aangehaald. Volgens mij moet u dan ook deelnemen aan elk onderzoek. U moet ingaan op elk voorstel dat u in dit verband wordt gedaan. We moeten nagaan wat onze kinderen kennen. Op welke leeftijd hebben ze welke basis onder de knie? Hoe evolueren onze kinderen verder?

Verder lijkt het me van fundamenteel belang te blijven inzetten op de kennis van het Nederlands. Dit geldt voor kinderen die het Nederlands als thuistaal hebben en voor kinderen die het Nederlands niet als thuistaal hebben. We moeten in het bijzonder inzetten op de kennis van het Nederlands bij kleuters. Daar wordt natuurlijk heel het fundament voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs gelegd.

De mensen die dit moeten uitvoeren, zijn natuurlijk de leerkrachten in onze klassen. Ik wil het enthousiasme van jonge leerkrachten niet onder stoelen of banken steken. Ze moeten op de beste manier worden omkaderd. U hebt hier al aan gerefereerd. Ze moeten maximaal worden opgeleid om de kennis van de taal heel goed over te brengen. Ook hier werkt u aan. *(Applaus bij de N-VA)*

Jo De Ro (Open Vld): Vorige week hebben we hier een motie besproken die onder meer door mevrouw Gennez werd ingediend. In die motie werd ongeveer hetzelfde voorgesteld als vandaag. Eigenlijk is dit voor mij zeer herkenbaar.

Namens mijn eigen fractie heb ik in de kerngroep eindtermen elke week opnieuw gepleit voor eindtermen basisgeletterdheid. Die eindtermen moeten voor alle kinderen een lat leggen in verband met Nederlands, EHBO en een aantal andere zaken. Ik kan moeilijk blijven zwijgen indien telkens een andere partij bindende eindtermen voorstelt. Het lag op tafel. Ik kijk in dit verband naar de heer Daniëls en naar mevrouw Helsen. We hebben dit besproken. We hebben in de meerderheid een akkoord gesloten om in verband met de eindtermen een aantal zaken te doen. Dit onderzoek is tussen die vergadering en vandaag verschenen. Voor mijn fractie is het duidelijk dat dit gesprek opnieuw is geopend.

Als we vanuit het Vlaams Parlement iets kunnen doen, is het wel dat we de lat niet enkel hoog kunnen leggen. De lat ligt al hoog. We kunnen ze echter ook

even hoog leggen voor alle kinderen. Dat is wat de directies me momenteel mailen. We leggen de lat niet hoog genoeg voor alle kinderen. Wat het Nederlands betreft, moeten we dat doen. Dit is een van de weinige zaken die het Vlaams Parlement zelf in de hand heeft. Dit geldt niet voor de methode of de manier waarop het moet gebeuren, maar wel voor de eindtermen. We moeten eindtermen voor iedereen maken. *(Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen)*

Caroline Gennez (sp.a): Mijnheer De Ro, ik zou u effectief willen bedanken voor en feliciteren met uw voortschrijdend inzicht. De hand wordt uitgestoken om de eindtermen Nederlands effectief voor elk kind bindend te maken. Wij zeggen dat al vanaf de eerste dag van de discussies over de eindtermen. We zien dat er nu ruimte is om hier terug op te komen.

Minister, ik zou durven stellen dat u naar uw coalitiepartners moet luisteren. U luistert veel te weinig naar het werkveld. Misschien kunnen de inzichten van Open Vld, de N-VA, sp.a en Groen CD&V overtuigen om met betrekking tot de kennis van het Nederlands de lat torenhoog te leggen. We moeten er in ons onderwijs voor zorgen dat iedereen effectief over die lat geraakt. Indien we dat niet doen, zal de kwaliteit blijven dalen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik wou u vragen om zeker de oorzaak verder te onderzoeken. Maar nu ik hoor wat de heer De Ro heeft gezegd, en ook dat de meerderheid zelf vraagt om het eindtermendebat opnieuw te openen om te zorgen voor een basisgeletterdheid die de lat voor elk individueel kind hoog legt in het basisonderwijs, kan ik dat hier vandaag alleen maar bekrachtigen. We moeten dat inderdaad doen. Wij steunen dat. Wij zijn bereid om die gesprekken opnieuw op te nemen. Ik neem die uitgestoken hand graag aan en ik hoop dat u dat ook doet.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, het rapport was inderdaad vernietigend. Het niveau van begrijpend lezen daalt nergens zo sterk als hier in Vlaanderen. Maar er is wel nog een opmerkelijk feit in dit rapport: het verschil tussen de sterke en de zwakke leerlingen was vroeger groot, terwijl het vandaag relatief klein blijkt te zijn. Dat versterkt onze vaststelling dat het onderwijsniveau structureel aan het dalen is. Het versterkt ook onze vaststelling dat een teveel aan anderstaligen een negatieve invloed kan hebben op het onderwijsniveau. We moeten dus meer inzetten op taalverwerving bij anderstaligen. Waarom geen inburgeringsklassen voor leerlingen met een taal- en integratieproblematiek? Daarop moet veel meer worden ingezet, met een focus op zowel de taal als op het vertrouwd maken van de leerling met de normen en waarden die hier gelden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De cijfers van het onderzoek zijn hoe dan ook confronterend. Dat neemt niet weg – en gelukkig maar – dat op het einde van het zesde leerjaar de peilingsproeven tot nog toe beter waren. Als we iets moeten leren in het vierde leerjaar en in het basisonderwijs, dan wel begrijpend lezen. Minister, geletterdheid betekent uiteraard veel meer dan technisch kunnen lezen.

Collega's, de school speelt een cruciale rol als het gaat om een brede leescultuur. Maar we mogen toch ook de ouders en de hele samenleving niet vergeten. Zij kunnen hierbij heel stimulerend zijn, en ze zouden dat moeten zijn. In welke mate hebben de huidige beeldcultuur en de soms te eenzijdige bevraging van de arbeidsmarkt, zeker wat betreft de hogere niveaus, hier mede een invloed op? Misschien moet dit ook eens worden bekeken en bevraagd.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, het is juist dat de beeldcultuur een enorme impact heeft, maar dat is niet alleen in Vlaanderen zo, dat is in alle landen zo. Ook in Nederland is er een impact van de beeldcultuur. Je kunt daaruit niet afleiden dat onze resultaten minder goed worden omdat iedereen naar zijn scherm of naar beelden kijkt. Dat zou ik vreemd vinden. Het was ook een van onze vragen. Maar dan zou dit ook zo moeten zijn in andere landen.

Collega's, het is een grote verantwoordelijkheid van onze scholen. Maar daarnaast is er ook een immense verantwoordelijkheid bij onze samenleving tout court. Als een leerkracht niet graag leest of niet graag aan begrijpend lezen doet, zal het veel moeilijker zijn om dat door te geven aan de leerlingen. Er zijn zoveel factoren.

Mevrouw Meuleman, ik wil antwoorden op uw basisvraag. We doen echt wel verder onderzoek daarop. Ik heb daarover ook al met professor De Fraine, die gisteren de toelichting heeft gegeven, een uitgebreid gesprek gehad. Ik heb ook gezien dat iedereen die bezorgd is over de taal en die in de academische wereld actief is zich gisteren voluit heeft uitgeleefd op Twitter. Ik zal al die kennis laten verzamelen om te achterhalen of er elementen zijn om die zaken te versterken.

Collega's, we gaan het debat over de eindtermen uiteraard ook nog voeren. Let wel, er is natuurlijk een verschil tussen het invoeren van een basisgeletterdheid en eindtermen voor iedereen. Dat zijn twee verschillende zaken. 97 procent van onze leerlingen geraakt over de basislat. Dat was ook zo bij het TIMSS-onderzoek, daar was het 99 procent. Dat zit dus wel oké. Maar het gaat, als ik het goed begrijp, over de sprong die men maakt naar het begrijpend lezen.

Wat mij daarin dan interesseert, en daar biedt het voorstel van decreet ook een hefboom als ik het goed gelezen heb, is: als we die peilingproeven gedaan hebben, en het is zo dat men in die laatste twee jaar inloopt, dan is er gewoon een verschuiving naar later gebeurd die eigenlijk weinig impact heeft op het totaal. Als dat niet zo blijkt te zijn, dan moeten we toch eens gaan kijken hoe we dat kunnen versterken.

Eindtermen kunnen een oplossing zijn, dat is evident, maar die moeten sowieso en zoveel mogelijk worden gehaald, maar we zijn daar niets mee als we de instructietijd niet voldoende uitbreiden. Dus ook die context in de scholen moet worden onderzocht. Ik zal een aantal ingrepen bekijken, maar we moeten er gewoon collectief voor zorgen dat wat we doen ook effect resorteert op het terrein. Vandaar dat ik bijzonder veel verwacht van die basisgeletterdheid in de eerste graad. We hebben dat trouwens ingevoerd naar aanleiding van de PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment). U weet dat. We hebben gezegd dat het naar de eerste graad moest omdat we niet willen dat het op het einde van het secundair onderwijs is. Het is goed voor mij om dat eens te evalueren. Haalt dat het resultaat dat we willen? Licht die lat op het juiste niveau? Daarna – het staat ook zo in het decreet – kunnen de besprekingen worden gestart om te kijken wat er extra mogelijk is.

Ik zal sowieso nu eerst starten met mijn overleggronde zoals aangekondigd om te kijken welke punctuele en snelle ingrepen er kunnen voor zorgen dat het beter wordt en hoe het mogelijk is dat onze controlesystemen dit de voorbije jaren nog niet hebben opgemerkt.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik denk dat u de volgende tekst wel kent.

“’t Is goed in 't eigen hert te kijken
Nog even vóór het slapen gaan,
Of ik van dageraad tot avond
Geen enkel hert heb zeer gedaan”

Ik vind het nog altijd een van de mooiste gedichten van Alice Nahon. Ik zou u willen vragen om zelf eens goed in het eigen 'hart' te kijken, en om maximaal in te

zetten, niet alleen op de technische kennis van de taal, maar zeker ook op de algemene, bredere leesvaardigheid, en ook op de passie voor poëzie en literatuur, en niet alleen om dit bij onze leerlingen te krijgen, maar zeker ook bij de leerkrachten die het moeten gaan waarmaken in hun klas. (*Applaus bij de N-VA en Open Vld*)

Jo De Ro (Open Vld): Collega's, voor onze fractie is kennis van het Nederlands in al zijn aspecten, de taalstructuur beter leren kennen, cruciaal. Er vallen nogal wat vragen te stellen over de methodes die de laatste twee decennia gebruikt werden. De liefde voor de taal en veel meer en graag lezen, horen voor ons allemaal samen. De lat van die eindtermen moet op die drie niveaus hoog liggen. Ik hoor sommigen al denken: graag lezen, de goesting om te lezen, hoe kunnen we dat in eindtermen gieten? Wel, laat ons die handschoen opnemen. Als we willen dat mensen heel hun leven leren, dan moeten ze ook heel hun leven lezen.

Of dat nu digitaal lezen is of op papier, dat zal mij worst wezen. Als wij de regio zijn in Europa die er het sterkst op achteruitgaat, dan mag er nu geen gekissebis zijn over de methode, dan moeten we allemaal de hand aan de ploeg slaan, het onderwijs, de ouders en de mensen uit de sector. Ik heb gehoord dat uw collega van Cultuur al van bij de jongste kinderen in de crèches wil beginnen met de liefde voor taal bij te brengen. Wel, laat dat inspirerend zijn voor al die andere organisaties in de leessector om samen met de onderwijswereld hier prioritair werk van te maken. Op ons kunt u rekenen. (*Applaus bij Open Vld*)

Caroline Gennez (sp.a): Gelukkig moet het niet eerst erger worden, voor het beter kan worden. Ik hoor hier bereidheid bij de meerderheidspartijen om inderdaad de lat hoger te leggen voor de eindtermen Nederlands spreken, begrijpen, graag zien, graag lezen voor elk kind. Daar zijn we heel erg blij mee.

Maak dat effectief die leerkrachten hun werk omarmend kunnen doen. Daarvoor moet men natuurlijk niet besparen maar investeren, en dan zal de lat omhoog kunnen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos Lantmeeters aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de impact van de federale hervorming van het familiaal vermogensrecht op de Vlaamse hervorming van de erfbelasting

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, we zijn het met elkaar eens dat de tarieven van erfbelasting in ons land veel te hoog liggen. In Vlaanderen zijn de tarieven zo hoog, daar hebt u al een paar keer allusie op gemaakt.

Wij zijn ook het land dat een heel groot gedeelte van het totale inkomen uit erfbelastingen haalt. Ik moet u er niet op wijzen dat het regeerakkoord voorziet in een vereenvoudiging, maar ook een verlaging van de inkomsten uit erfbelasting.

Onlangs heeft het federale parlement zich uitgesproken over de hervorming van het erfrecht vanaf 2018. U hebt daarop gereageerd door te zeggen dat we de tarieven van onze erfbelasting gaan aanpassen aan het erfrecht. U hebt een voorafname gedaan door te verwijzen naar de tarieven van 65 procent, en die te verlagen naar 50 procent. Wij gaan akkoord met verlagingen, maar nu komt de Federale Regering aan met een wijziging van het huwelijksvermogensrecht. Er wordt een nieuw stelsel ingevoerd.

Minister, hoe zult u omgaan met die aangekondigde hervorming van het huwelijksvermogensrecht? Gaat u daarmee wachten om de erfbelastingen, de tarieven te wijzigen? Hoe gaat u om met wat op dit ogenblik op de federale tafel ligt?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De hervorming van het erfrecht is op 1 september in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Vanaf 1 december volgend jaar zal het in werking treden. Het nieuwe federale erfrecht is inderdaad een mijlpaal. Federaal minister Geens en kamerlid Van Cauter hebben er hard aan gewerkt. De mensen krijgen nu eigenlijk de kans om vrijer te bepalen aan wie de nalatenschap toekomt. Daardoor wordt het erfrecht beter afgestemd op de moderne samenleving.

Nieuw is ook de erfovereenkomst die families de kans geeft om schikkingen te treffen bij leven. Dat kan veel pijnlijke ruzies na een overlijden voorkomen. Zoals in de commissie al meermaals toegelicht, heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen dit federale erfrecht niet fiscaal tegen te werken, maar zo veel mogelijk te faciliteren. Dat doen we door bij de hervorming van het successierecht maximaal rekening te houden met de gewijzigde contouren. We streven ernaar ook op 1 september 2018 een hervormde erfbelasting te laten ingaan die maximaal is afgestemd op het nieuwe federale erfrecht.

We hebben trouwens de daad bij het woord gevoerd. We hebben de zogenaamde verwerpingsregels al geschrapt. We maken de erfenissprong interessanter – u bent daar heel tevreden mee, mijnheer Van den Heuvel – zodat een vermogen sneller aan een jongere generatie kan worden overgedragen. De tarieven in de zijlijn zullen ook worden aangepakt. Tarieven tot 65 procent zijn bijna een onteigening. De belastingen moeten eenvoudig en redelijk zijn.

Uw vraag gaat over een andere hervorming, namelijk het huwelijksvermogensrecht. Daarvoor heeft de Federale Regering het licht op groen gezet op vrijdag 1 december, dus enkele dagen geleden. Mijn administratie moet toch wel de tijd hebben om alle bepalingen op te lijsten en te kijken hoe we deze nieuwe hervorming gaan aanpakken. Het zou van een grote lichtzinnigheid getuigen om dat nu al te doen. Het huwelijksvermogensrecht is een complexe materie. Als de teksten hun definitieve vorm krijgen, gaan we onze administratie dat in detail laten analyseren, en bekijken welke aanpassingen we moeten doen in de Vlaamse erfbelasting. We zullen uiteraard de nodige aanpassingen meenemen in de geplande hervorming van de successierechten.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord, maar mag ik u oproepen om snel werk te maken van eventuele aanpassingen aan dat gewijzigde huwelijksvermogensrecht dat eraan komt aan de andere kant van de straat? Mag ik u ook vragen om u niet alleen te beperken tot de percentages, de tarieven die verlagen?

Misschien kunnen we van de gelegenheid gebruikmaken om een grondige hervorming en modernisering van die erfbelasting door te voeren. Ik bedoel daarmee het onderscheid tussen onroerend en roerend. Moet dat blijven bestaan? We kunnen daarover nadenken. Moeten alleen mensen die een gezinswoning hebben, worden vrijgesteld van erfbelasting daarop of zijn er ook mensen die geen gezinswoning hebben? Kunnen we daarover nadenken? Kunnen we nadenken over de vrijstelling van erfbelasting tussen partners in plaats van enkel de tarieven te bekijken, en u enkel te baseren op het gewijzigde erfrecht? Ik vraag u om alles tegelijk grondig te bekijken, ook in het kader van de hervorming van het huwelijksvermogensrecht aan de andere kant van de straat.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Er is op het federale niveau recent werk gemaakt van de modernisering van het erfrecht en er is ook een akkoord ontstaan over de hervorming van het huwelijksvermogensrecht dat nog in de Kamer van Volksvertegenwoordigers moet worden behandeld. De contouren daarvan zijn bekend. Vlaanderen is bevoegd voor de fiscaliteit, maar de twee aspecten zijn onlosmakelijk met

elkaar verbonden. Immers, als Vlaanderen niet volgt, zou het wel eens kunnen dat mensen, die ingevolge de nieuwe federale regelgeving een aantal zaken verwachten, een koude douche krijgen wanneer ze hun aanslagbiljet ontvangen.

Ik herhaal daarom de oproep die ik al meermaals heb gedaan, zeker nu ook met betrekking tot het huwelijksvermogensrecht: Vlaanderen, maak uw huiswerk en ga alle effecten na van die nieuwe regeling van het erfrecht en het huwelijksvermogensrecht. Hopelijk kunnen we hier dan op korte termijn een nieuwe regeling rond erfbelasting bespreken.

Voor CD&V gaat het alleszins over veel meer dan enkel een verlaging van de tarieven. U kent ons voorstel met betrekking tot de flexibele erfenissprong, dat verder gaat dan wat nu mogelijk is, maar we willen het ook hebben over nieuw samengestelde gezinnen, stiefkleinkinderen, plaatsvervulling voor broers en zussen, en dergelijke meer.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Lantmeeters, amper zes dagen na de hervorming op het federale niveau stelt u al de terechte vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat we deze wijzigingen integreren in de hervorming van de erfbelasting waaraan wij nu werken. Voor onze fractie is het belangrijk dat die erfbelastingen transparanter, moderner en eenvoudiger worden, maar liefst ook veel lager dan vandaag. Sommige tarieven zijn exuberant hoog, en we weten dat de minister dat op een verstandige manier aan het voorbereiden is.

We gaan vandaag trouwens stemmen over een decreet waardoor de erfsprong goedkoper kan worden. Zo wordt het voor kleinkinderen goedkoper om te erven, en dat is een verbetering die er op aangeven van minister Tommelein kan komen.

Minister, zult u het nodige studiewerk doen en ervoor zorgen dat de federale wijzigingen geïntegreerd worden in de nieuwe regeling die u aan het uitwerken bent?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, ik hoop inderdaad dat u daar werk van zult maken. We leven intussen in een andere samenleving dan die van de tijd van Napoleon, waar een deel van ons huwelijksvermogensrecht nog uit stamt. Het is goed dat het erfrecht en het huwelijksvermogensrecht op het federale niveau wordt geactualiseerd.

Ik sluit mij aan bij het betoog van de vorige sprekers dat het nu tijd is om die aanpassingen door te voeren in het kader van het erfrecht. De Vlaamse overheid moet zorgen voor een modernisering en een vereenvoudiging en moet voor bepaalde zaken de tarieven verlagen. Het moet wel om veel meer gaan dan enkel communiceren over tarieven. Laten we een systeem uitwerken dat ertoe leidt dat we meer fiscale rechtvaardigheid krijgen. Dat is onze taak als Vlaams Parlement.

Minister Bart Tommelein: Ik merk enige zenuwachtigheid. Ik stel vast dat men zegt dat het allemaal sneller moet gaan. Maar het is zoals onze fractieleider zei: amper enkele dagen geleden zette de Federale Regering het licht op groen. De hervorming moet nog behandeld worden in de Kamer en ik zou sneller moeten gaan. Welnu, ik ben het er met u over eens dat het transparanter, billijker en eenvoudiger moet. Sommigen steigeren als ik het woord verlagen uitspreek. Het mag niet alleen daarover gaan, maar het zal ook daarover gaan: tarieven van 65 procent zullen er niet meer in staan... *(Applaus bij Open Vld)*

Maar ik ben ook niet van plan om zomaar te volgen. Als wij in Vlaanderen eigen bevoegdheden hebben, dan zal dat toch geen verhaal worden waarbij de federale overheid iets beslist en wij moeten volgen, mijnheer Lantmeeters. Gezien uw fractie

kan het toch niet de bedoeling zijn dat als federaal iets zegt, wij moeten volgen. Neen, we gaan kijken in welke mate wij welke analyse maken en op welke manier wij ons maximaal kunnen afstemmen op de federale hervorming. Dat lijkt mij verstandig. De landing zal uiteraard worden ingezet, mijnheer Bertels, maak u geen zorgen. 'Fasten your seatbelts.'

Jos Lantmeeters (N-VA): Dank u wel, minister. Ik vraag u zeker niet om het federale niveau te volgen. Ik vraag u wel om snelheid. Soms ben ik inderdaad snel, maar dat is in het voordeel van de burger, want het heeft geen enkele zin om op dit ogenblik een wijziging van de erfbelasting door te voeren en dan binnenkort opnieuw een wijziging omdat ondertussen de wijziging in het huwelijksvermogensrecht tot stand is gekomen. Ik wil inderdaad oproepen om rekening te houden met alles en om toch snel te gaan. Soms bent u snel, vooral met communiceren, maar dan mag ik u vandaag ook een keer vragen om wat dit betreft eveneens heel snel te zijn.

Maar ik zou u willen vragen om u opnieuw niet te beperken tot de tarieven, maar om alles opnieuw te bekijken, zoals ik daarstraks heb gezegd. Ik wil immers nog iets vragen, minister. U verwijst terecht naar een verlaging van de tarieven van 65 procent. Dat tarief is schandalig. Maar let erop dat niet degenen die erven in de rechte lijn, het slachtoffer en de dupe van alles gaan zijn, want dan zou u alleen budgettair kijken naar degenen die het verst af zijn in de zijlijn. U mag zeker niet degenen uit het oog verliezen die in rechte lijn gaan erven. Collega Somers heeft daarnet terecht verwezen naar een decreet dat we straks zullen bespreken, maar daar ga ik u opnieuw vragen om degenen die in de rechte lijn erven, niet te vergeten. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de betekenis van een recent arrest van de Raad van State voor de uitrol van de hervormde rijopleiding

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is niet de eerste keer dat ik hier sta met hetzelfde onderwerp. Het is een belangrijk onderwerp want we hebben in dit Vlaams Parlement een grote consensus over de hervorming van die rijopleiding. De minister heeft daar een speerpunt van gemaakt in zijn aanpak van die schande van de 400, in het reduceren van het aantal verkeersslachtoffers.

Een van de onderdelen van die hervorming was om aan vrije begeleiders te vragen om een vormingsmoment van drie uur te gaan volgen. Nu is het aan de steden en gemeenten wanneer er een voorlopig rijbewijs wordt uitgereikt, om te controleren of er effectief een attest bij zit van een dergelijk begeleidingsmoment.

Daar heeft de minister veel overleg over gevoerd. Hij heeft in de commissie zeer uitvoerig toegelicht hoeveel keer hij heeft geprobeerd om daar met federaal minister Bellot tot een akkoord over te komen. Er was zelfs een soort kerstakkoord vorig jaar, waarin we allemaal heel pragmatisch gingen zijn. De Vlaamse Regering heeft die hervorming dan ook in gang gezet en een besluit goedgekeurd.

Dat was tot op 27 juli van deze zomer. Wat gebeurt er dan? Plots gaat minister Bellot naar de Raad van State met een verzoek tot schorsing, met als gevolg onduidelijkheid bij steden en gemeenten. In Leuven bijvoorbeeld wordt er niet gecontroleerd of je effectief een attest hebt van een vormingsmoment van de vrije begeleiding vooraleer je een rijbewijs krijgt. Er is ook onduidelijkheid bij degenen die hun voorlopig rijbewijs willen gaan afhalen. Er zijn dus verschillende communicaties van het federale niveau, en uiteraard van de Vlaamse Regering naar steden en gemeenten.

Nu is er een arrest van de Raad van State, op 4 december gevonnist. Minister, nog nooit heb ik een arrest van de Raad van State gezien dat een federaal minister een soort spookrijder noemt. Kunt u duidelijkheid scheppen aan de steden en gemeenten over wat er in dat arrest van de Raad van State staat, want ik citeer: "De Raad van State kan zich niet van de indruk ontdoen dat de rechtsonzekerheid en de onduidelijkheid die volgens minister Bellot in hoofde van de gemeenten en de burgers zijn ontstaan, minstens mede te wijten blijken te zijn aan de houding van minister Bellot."

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad een schorsingsarrest dat recent tot bij ons is gekomen, waaruit duidelijk blijkt dat het schorsingsverzoek resoluut wordt afgewezen. Daarenboven spreekt de Raad van State zich in forse bewoordingen uit. U hebt al een stukje geciteerd. Ik neem het arrest er even bij. Aanvullend op uw citaat: "De mededeling van de verzoekende partij aan de gemeenten dat de afgiftevoorwaarden voor de uitreiking van een voorlopig en een definitief rijbewijs ongewijzigd blijven zolang de Raad van State geen uitspraak heeft gedaan, is strijdig met het zogenaamde 'privilège du préalable'. Zolang een rechter er niet anders over oordeelt, geniet het bestreden besluit immers het vermoeden van wettigheid en staat het niet aan een andere overheid om de nieuwe regels naast zich neer te leggen. In die mate kan de verzoekende partij zich niet op de spoedeisendheid beroepen nu zij zelf in zekere mate lijkt bij te dragen aan het ontstaan van die rechtsonzekerheid en onduidelijkheid."

De verzoekende partij is in dezen de federale administratie. Het is dus nogal duidelijk. Ik heb hierover net een schrijven ondertekend naar de gemeenten, waarin ik heel duidelijk meegeef dat er nu, mocht er nog enige onduidelijkheid zijn, duidelijkheid gecreëerd is. Ik heb hun ook gevraagd om te bevestigen dat zij de regelgeving correct zullen uitvoeren. In het andere geval – maar dat is een slag om de arm – zou je administratief toezicht moeten uitoefenen. Maar ik ga er niet van uit dat de gemeenten nu nog zouden zeggen: we gaan die Vlaamse regelgeving niet uitvoeren en we gaan niet zo'n attest vragen. Vooral – en dat staat dan nog los van heel de bevoegdheidsdiscussie – omdat dit een voorstel is dat past in onze strijd tegen de schande van 400 verkeersdoden. Het leidt tot meer verkeersveiligheid. Het lijkt mij dus de evidentie zelve dat de gemeenten daar resoluut in zullen meestappen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. In het verleden zijn er al collega's geweest in dit halfroond die hebben gezegd dat de communautaire scherpslijperij in dit dossier moest stoppen. Ik ben het daar helemaal mee eens. Het klopt. Ik heb zelfs een gratis kopie van het arrest voor die collega's, om te bezorgen aan de excellenties die zich in dit dossier volgens de Raad van State effectief bezondigen aan die communautaire scherpslijperij. Het is heel belangrijk. Voor het gemak: het adres van het kabinet-Bellot is Blerotstraat 1.

Minister, wat Bellot betreft, zijn er nog een aantal andere lopende zaken over bevoegdheidsconflicten. Ik heb u daarover een vraag gesteld. Er zijn dertien zaken lopende, waarin ofwel minister Bellot ofwel een federale overheidsdienst Vlaanderen aanvalt wegens bevoegdheidsoverschrijding. Twee van die dertien zaken zijn ingesteld door het Vlaamse Gewest.

Minister, kunnen we daar nu ook komaf mee maken? Kunnen we ervoor zorgen dat er duidelijkheid is voor de burgers, voor de ambtenaren, over wie voor wat bevoegd is? Is er in die dertien andere conflicten ook zicht op een oplossing?

De voorzitter: Het arrest staat op de website van de Raad van State.

De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, ik ben blij dat het arrest nu wél op de website van de Raad van State staat, want vanmiddag stond het er nog niet op. Maar ik ben vooral blij dat er nu inderdaad eindelijk duidelijkheid is voor de toekomstige begeleiders. De mapjes waarmee ik verleden keer naar u heb gezwaaid, minister, met de verschillende brieven die op de gemeente zijn toegekomen, mogen weg. Er is nu eindelijk duidelijkheid.

Er is iets dat ik jammer blij vinden. Ik heb dat ook altijd gezegd. Tijdens de procedure was het volgens mij beter geweest om daarover even de hoofden bij elkaar te steken en duidelijk samen te communiceren naar de gemeente. Maar wat niet is, kan nog komen. Ik hoop nog altijd dat u en minister Bellot ooit samen rond de tafel zitten en een aantal zaken bespreken. Om te beginnen, kan het misschien gaan over het verval van het voorlopig rijbewijs. Hoever staat u op dat vlak in het overleg met uw federale collega, minister? Wanneer mogen we dat verwachten?

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Het is inderdaad een interessant arrest. Dat betekent natuurlijk niet dat de bevoegdheidsverdeling daarin ten gronde niet wordt behandeld. Dat is eigenlijk de essentie. Laat het ons inderdaad positief houden. Laat het ons positief houden en eendrachtig aan minister Bellot, maar ook aan u, minister, zeggen: noch federale borstklopperij, noch Vlaamse borstklopperij is hier een goede zaak en evenmin het elkaar bestoken via de Raad van State over zo'n belangrijk onderwerp als verkeersveiligheid. Dat is eigenlijk de essentie, voorzitter.

Dat is wat mensen niet begrijpen: dat mensen die in eenzelfde regering zitten, elkaar toch voor de rechtbank uitdagen over maatschappelijk fundamentele thema's. U zult eens gelijk hebben, mijnheer Bellot zal eens gelijk hebben, maar daar gaat het mij niet om. Het gaat ook niet om u of om mijnheer Bellot, maar om de verkeersveiligheid van alle Belgen, en dus ook van onze geachte Vlamingen. Ga aan tafel, spreek met elkaar en stop met de verkleutering van de politiek. Hij zal eens winnen en aan borstklopperij doen, u zult eens winnen. Stop daarmee, ga aan tafel, handel in het belang van mensen, niet in het belang van ideologieën. *(Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Het was voor mij ook even schrikken over deze actuele vraag, want deze middag was het arrest nog niet publiek, nu ondertussen wel. Ik zou graag zo'n kopie hebben. Het is goed dat u eruit citeert.

Minister, ik sluit me aan bij de woorden van de heer De Clercq. In dezen was het de federale overheid die de Raad van State heeft ingeschakeld. Ik vind dat niet zo'n goede evolutie. Beleidsmakers moeten met elkaar aan tafel gaan zitten. In dezen hebt u, wat de inhoud betreft, absoluut gelijk met hetgeen u in de hervorming van de rijopleiding hebt goedgekeurd. Ik moet eerlijk zeggen: ik ben zelf een van die mensen die de afgelopen maanden zo'n cursus heeft moeten volgen, omdat mijn oudste zoon ook richting rijbewijs gaat. Dat was wat mij betreft een zeer goede opfrissing van de wegcode en alles wat ermee te maken heeft. Bij dezen, nogmaals de oproep: u zou in mijn ogen uw collega Bellot ervan moeten kunnen overtuigen, in zo'n gesprek dat het beter is om samen te werken om de verkeersveiligheid in de hand te werken, in plaats van elkaar te bestoken via de Raad van State.

Minister Ben Weyts: Ik hoor hier het riedeltje: u moet gewoon eens gaan samenzitten en alles komt in orde. Alsof we nooit hebben samengezeten. Ook over deze materie hebben we persoonlijk en met de kabinetten een tiental keren samengezeten. Ik wil alleen niet toegeven op verkeersveiligheid. Als u mij vraagt gewoon toe te geven op verkeersveiligheid, en dat het dan in orde is, dan ben ik daar niet toe bereid. Dit heeft alleszins tussentijds een goed verloop.

Ondertussen heb ik ook nog eens herinnerd aan de afspraken met betrekking tot de driejaarregel, de onzinnige regel die uitgevonden is waarbij men met een kanon op een mug schiet, namelijk wanneer drie jaar na het slagen in het theoretisch rij-examen, het voorlopig rijbewijs komt te vervallen, en wanneer dat vervallen is, je een wachtperiode hebt van drie jaar waarin je je rijbewijs niet meer kan behalen, tot grote frustratie, zoals ik nog elke week in mijn mailbox lees. We hadden een voorstel uitgewerkt. Dat was in de schoot van de Vlaamse Regering goedgekeurd, het was klaar, maar is vervolgens opnieuw gestuit op een bevoegdheidsdiscussie. Ik heb toen gezegd dat, als men die regeling op federaal niveau wil invoeren, men die regeling maar moest fotokopiëren en het dan in orde was. Het akkoord was er om dat aldus te doen in december van vorig jaar. Sindsdien is er niets meer gebeurd. We hebben daarover recent nog eens een nieuw overleg gevraagd. Nu zouden we kunnen landen, niet op het akkoord van december – nu heeft men plots een ander inzicht. Goed, 'Paris vaut bien une messe'. Het andere inzicht zou zijn dat men na het verval van drie jaar toch nog een jaar verlenging zou kunnen krijgen, eenmalig. Goed, er is tenminste al een oplossing. Ze is suboptimaal, maar het zou er alleszins voor zorgen dat die onzinnige driejaarregel toch wordt aangepast. Ik kan daar in meestappen. We staan dicht bij een landing. Wat ons betreft, kan dat vooruitgaan. Zodra men op federaal niveau het initiatief neemt om dat effectief in goede wetteksten te gieten, kunnen we eindelijk vooruit. Het is dus niet altijd kommer en kwel. Soms raken we ook wel eens vooruit.

Lorin Parys (N-VA): U zegt, samenzitten, maar als dat tien keren gebeurt en er wordt tien keren Kumbaya gezongen en achteraf wordt er dan toch naar de Raad van State getrokken, of er wordt niet uitgevoerd wat er werd afgesproken, dan ben ik gewoon blij met de opmerkingen die er in het parlement zijn gekomen, en die erop neerkomen dat het ongepast is om, als het over zo iets belangrijks als verkeersveiligheid of de rijopleiding gaat, zijn gelijk te proberen halen voor de Raad van State. Ik ben uiteraard ook heel blij dat de Raad van State hierin erg duidelijk is.

Mijn oproep aan het federale niveau is dat iedereen zijn werk doet. 'Bellot, fais ton boulot.' Maak een vliegwet, bijvoorbeeld. Wij zullen ons bezighouden met de bevoegdheden die Vlaams zijn, om de veiligheid op de weg voor de Vlaming te verhogen en ervoor te zorgen dat er meer duidelijkheid is voor gemeentebesturen en steden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Griet Coppé aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de transitie binnen de ouderenzorgsector en de dagprijsgarantie, naar aanleiding van de goedgekeurde conceptnota residentiële ouderenzorg

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we weten dat Vlaanderen vergrijst en verzilvert. Het is al meerdere malen niet alleen hier, maar ook in de commissie onderwerp van gesprek geweest. Het is een bezorgdheid van ons allen en van Vlaanderen tout court, want iedereen heeft wel mensen die ouder worden en die vooral meer zorg nodig hebben.

'Een echte thuis voor kwetsbare personen', dat was de titel van de conceptnota die vrijdag laatstleden werd goedgekeurd in de schoot van de Vlaamse Regering, onder de bevoegdheid van minister Vandeuren. Er is in de media zeer veel aandacht naar die conceptnota gegaan, en dat is terecht. We staan met Vlaanderen voor een grote uitdaging om de ouderenzorg op te vangen. Daarin worden nu de krijtlijnen opgenomen wat de residentiële ouderenzorg betreft.

In de conceptnota valt het op dat het meerjarenengagement zich niet alleen beperkt tot het aantal woongelegenheden. Ook het groeipad om in meer zorg en

kwalitatieve zorg te voorzien, is daarin opgenomen. U hoort het, het is een heel belangrijke nota om de vergrijzing en de verzilvering op te vangen.

Een andere passage gaat onder andere over het dagprijzenbeleid. Ook dat is belangrijk, want iedere senior die klaarstaat, spijtig genoeg, omdat de thuiszorg niet meer lukt en de overstap naar een residentiële setting moet worden gemaakt, is natuurlijk bezorgd: hoeveel zal mij dit kosten, niet alleen als ik binnenga, als ik de stap zet, maar ook de periode dat ik er verblijf?

Minister, mijn vraag gaat over het dagprijzenbeleid. U spreekt over dialoog met de verschillende koepels en de instellingen. Aan de hand van welke criteria zal dit worden opgesteld en opgevangen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, door de vergrijzing staan wij in Vlaanderen, zeker na de zesde staatshervorming, voor de grote uitdaging hoe wij onze ouderenzorg, en meer bepaald onze residentiële ouderenzorg, in de toekomst gaan versterken. De aandacht die er in de media soms is naar aanleiding van echt schrijnende situaties, bevestigt alleen maar dat het absoluut nodig is om daarin te investeren en daarin ook vooruit te kijken. Daarom zijn we met heel veel overleg met alle sectoren tot een plan gekomen, dat heel wat dimensies van de ouderenzorg bevat, rond kwaliteit, bestuurlijke transparantie, de zoektocht naar voldoende personeel, de nabijheid en de manier waarop woonzorgcentra zich in de buurt integreren. Maar ook rond de betaalbaarheid en de toegankelijkheid zijn een aantal lijnen getrokken.

En wat die betaalbaarheid betreft: wij zijn sinds 2015 bevoegd voor het prijscontrolesysteem. We zijn daar onmiddellijk mee aan de slag gegaan. We hebben die regelgeving aangepast. Dringende aanpassingen zijn gebeurd. We hebben dan ook met de sector transparante criteria opgesteld waaraan prijsaanpassingsvragen moeten beantwoorden of waarop ze beoordeeld worden. Dat was allemaal niet zo duidelijk toen we daarmee startten. We hebben dus zo'n kader gemaakt.

Dat is een tijdelijk kader. De afspraak is dat dat zal worden geëvalueerd. Met welke elementen, is uw vraag. Ten eerste: met de sectoren, betrokken koepels en de administratie is een oplijsting in voorbereiding van de knelpunten waarmee men geconfronteerd wordt als men die criteria toepast bij de behandeling van vragen. Ten tweede: er is een studie gevraagd aan het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) om te kijken hoe we met dat prijscontrolesysteem in de toekomst moeten omgaan. En ten derde hebben we een nulmeting gedaan van de dagprijzen. We gaan opnieuw een meting doen van de evolutie van de dagprijzen in Vlaanderen.

Die drie instrumenten zullen ons toelaten om met de sector aan tafel te zitten, zoals het ook in de nota staat beschreven. We gaan de sector uitnodigen om met ons een protocol te tekenen waarin ook de overheid engagementen neemt voor uitbreiding en versterking, maar ook de sector zich engageert om gedurende een aantal jaren op tal van terreinen – indicatoren, personeelsnormen – met ons een traject te doorlopen, onder meer ook de aanpassing van de prijscontrolesysteem aan de hand van die drie invalshoeken.

Een van de punten die we zeker met de sector willen bespreken, is de piste of het denkbaar is om te gaan naar vaste of stabiele dagprijzen, dagprijzen die voorspelbaar zijn, minus uiteraard indexatiesystemen, voor de betrokken bewoners. Niet alleen vanuit het perspectief van die bewoner – we voelen wel dat die daar naar vraagt –, maar ook vanuit het perspectief van de overheid die tenslotte toch heel wat extra geld op tafel gaat leggen, in termen van capaciteit en rvt-bedden (rust- en verzorgingstehuis), is de vraag of zo'n systeem denkbaar is. Het bestaat

in Frankrijk. We willen met de sector nagaan of dat haalbaar is. Ik ben voorzichtig omdat ik denk dat het toch voldoende reflectie verdient. Er zijn er ook die beweren dat het een prijsverhogend effect gaat hebben omdat men natuurlijk hoger zal inzetten bij de start.

We willen de haalbaarheid met de sector overleggen en nagaan met welke randvoorwaarden dit kan. Het moet ook duidelijk zijn: een prijsstabiliseringsysteem kan natuurlijk niet betekenen dat je bijvoorbeeld gedurende zeven of acht jaar een prijs aanhoudt. We weten dat de gemiddelde verblijfsduur tussen anderhalf en twee jaar ligt. Zoiets kan natuurlijk nooit zijn zonder randvoorwaarden of de bepaling van factoren die tot aanpassing kunnen leiden.

Dat gesprek gaan we voeren in het kader van het protocol waartoe we de sector uitnodigen, op basis van de drie invalshoeken die ik net heb meegegeven. We zullen daarbij natuurlijk ook kijken naar de buitenlandse ervaringen die men met dat soort systeem heeft.

Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid en duidelijk antwoord. Het is de vraag van de senioren in Vlaanderen om duidelijkheid te hebben, zoveel mogelijk. Het is ook uw wens die u hier uitdrukkelijk verwoordt, om tot een stabiele dagprijs te kunnen komen, zoveel mogelijk, waarbij natuurlijk een indexering mogelijk is. Als men thuis woont, moet men ook meer betalen als het leven duurder wordt.

Ik denk dat we een grote stap vooruitzetten met dit traject. De conceptnota zal opnieuw rust geven omdat we voelen dat Vlaanderen met deze nota en het werken met het traject, voorbereid is.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, u hebt het ook al gezegd dat er door de overheveling momenteel al een nieuw systeem van prijsregulering en controle is dat in 2015 is goedgekeurd. Er is een sterke motivatie nodig om de dagprijs te laten stijgen, en vaak gebeurt dit ook gefaseerd. Mij lijkt het dan ook wenselijk om eerste evaluatie af te wachten en bovendien komt er een studie van professor Pacolet. Mij lijkt het niet aangewezen om nu een nieuw systeem in te voeren. Het is beter om eerst de evaluatie en de studie af te wachten.

Ik denk wel dat de kritieken van Zorgnet-Icuro terecht zijn en dat we voorzichtig moeten zijn dat de financiële leefbaarheid van woonzorgcentra en betaalbaarheid voor de bewoner goed afgewogen moeten zijn. Er moet een evenwicht zijn.

Deze regering heeft al heel wat geïnvesteerd in de zorg. Er is de persoonsvolgende financiering. Iedereen een rugzakje meegeven en de persoon zelf laten bepalen wat hij nodig heeft aan zorg, zal ook een invloed hebben op de dagprijs.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de zorgbehoevende oudere vraagt niet alleen een beleid voor de toekomst, maar ook beleid voor nu. U hebt het verzwegen, maar de gemiddelde prijs voor een verblijf in een woonzorgcentrum in Vlaanderen is nu al gestegen tot 1654 euro per maand. Het gemiddeld pensioen is 1200 euro per maand. Een groot verschil dus. Veel zorgbehoevende ouderen, die we allemaal zorg willen geven, hebben nú problemen om die rusthuisfactuur te kunnen betalen en zijn nu bang om naar een woonzorgcentrum te gaan omdat die financiële toegankelijkheid voor hen een probleem is.

Minister, u hebt er zelf enigszins naar verwezen: die dagprijsgarantie, wel al iets genuanceerder dan in de pers is verschenen. Buitenlandse voorbeelden tonen immers

aan dat er een verhoging van de dagprijs is in het begin bij het invoeren van zo'n systeem. Dat is niet alleen een bewering. Buitenlandse voorbeelden tonen dat aan en ik neem aan dat u dat ook weet. Minister, het blijft voor ons dus een groot raadsel waarom u geen maximumfactuur wilt invoeren zoals dat bestaat in de federale gezondheidszorg om alle zorgbehoevende ouderen op het einde van hun leven in een woonzorgcentrum de zorg te kunnen geven die ze nodig hebben. Dat is toch het minste dat we als Vlaamse overheid kunnen doen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Dit is een debat over hoe we de prijs niet zullen doen oplopen, maar het debat dat mensen vandaag echt vragen, is hoe we die prijs omlaag krijgen. Het is momenteel zo dat mensen 500, 600 euro boven op hun pensioen moeten opleggen om hun rusthuisfactuur te betalen, en dat is onhoudbaar. Dus, die prijs moet niet stabiel blijven, die moet omlaag, en wat omhoog moet, is de kwaliteit van die rusthuizen, zodat, als je ouders naar een rusthuis gaan, je hen met een gerust gevoel kunt achterlaten.

Een essentiële sleutel om die kwaliteit op te trekken, is in extra personeel voorzien, zodat er genoeg volk is in die rusthuizen om de zorg te geven waar ouderen recht op hebben. Minister, dat is ook mijn vraag aan u: hoe zult u die twee doelen vooropstellen, die prijzen omlaag, die kwaliteit omhoog, en eindelijk een verstrenging van die personeelsnormen op tafel leggen?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Toch even enkele feiten op een rij. De gemiddelde rusthuisfactuur per maand bedraagt ongeveer 1600 euro. Het gemiddelde pensioen bedraagt ongeveer 1200 euro. Een aantal jaren geleden is gebleken uit een studie van Test-Aankoop dat de prijzen in een rusthuis met 20 procent zijn gestegen. Minister, ik vrees dus dat u met uw vaste dagprijs geen soelaas zult brengen voor de senioren zelf. De factuur is gewoon veel te hoog, en dus pleiten wij voor een wettelijke begrenzing van wat een oudere moet betalen in een rusthuis.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, minister, de conceptnota gaat over een zeer belangrijke materie, en mijn aanvoelen is inderdaad ook dat het over meer gaat dan enkel die dagprijsgarantie. Het belangrijkste in het verhaal is dat we de senioren, de bejaarden van vandaag en van morgen de zorg geven waar ze recht op hebben. Daar zijn we als overheid verantwoordelijk voor. We moeten niet in bakstenen investeren. We moeten in de zorg investeren, in handen aan het bed. Die omslag wordt gelukkig ook gemaakt in de conceptnota. Ik ben dus blij dat we, zoals we dat de vorige jaren hebben gedaan, investeren in rvt-bedden, investeren in zorg aan de bedden, en dat we dat ook zullen voortzetten.

Ik stel me ook vragen bij de dagprijsgarantie. Daarom vind ik het ook goed dat u zegt dat u dat zult onderzoeken, dat er perverse effecten kunnen zijn, dat de vraag rijst of het huidige systeem goed is en het nodig is om naar een nieuw systeem te gaan. Ik heb er geen probleem mee dat daar onderzoek naar wordt gedaan en dat we dat eens grondig bespreken, maar de essentie voor ons is ervoor zorgen dat er centen zijn en dat we die ook investeren in zorg voor onze bejaarden, want die verdienen dat ook. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Jo Vandeuren: Ik ben het met een aantal zaken eens, met een aantal zaken minder eens. Het is heel duidelijk dat we het gesprek zullen voeren met de sector over alle onderdelen van dit ambitieuze plan. We willen graag ook een engagement van de sector, en daar moet een engagement van de Vlaamse overheid tegenover staan, om dat in de volgende jaren tot een goed einde te brengen.

Daar zit onder meer het engagement in om met elkaar te spreken over dat prijs-controlesysteem. Dat moeten we doen op basis van de resultaten van de studie van het HIVA, aan de hand van de ervaringen die met het systeem zijn opgebouwd en aan de hand van de prijsevaluatie, dus de inschatting die we kunnen maken van de reële, op het terrein gehanteerde prijzen. Die drie elementen zullen de basis zijn van dat overleg, dat snel kan starten, aangezien we vermoeden dat we toch relatief snel in de volgende maanden al die elementen op tafel kunnen hebben.

Ik heb het al gezegd: ik ben genuanceerd. Ik heb dat ook heel duidelijk in de media gezegd, denk ik. Ik ben me immers bewust van de pro's en contra's van bepaalde formules. Dat heeft altijd wat te maken met randvoorwaarden.

Ik ben het er natuurlijk ten gronde mee eens dat we moeten investeren in de versterking van de financiering van de zorg en dus ook van de personeelsinzet in onze residentiële ouderenzorg. Ik ben het daar absoluut mee eens. Dat is volgens mij een belangrijk stuk om de betaalbaarheid te bewaken, samen met de extra middelen die we ter beschikking kunnen stellen om infrastructuuraanpassingen te doen of de investeringen in aangepaste infrastructuur.

Dit moet gecombineerd worden met de rechten op vergoedingen die mensen kunnen krijgen in het kader van de oude tegemoetkoming hulp aan bejaarden, de oude tegemoetkoming uit de zorgverzekering, zeg maar de nieuwe budgetten die onderdeel zullen zijn als een recht van de Vlaamse sociale bescherming.

Ik ben geen voorstander van een maximumfactuur voor woonzorgcentra. Ik vind dat ook geen eerlijke manier van voorstellen vermits die factuur natuurlijk ook woon- en leefkosten naast zorgkosten bevat. Als je dat zegt, moet je meteen ook zeggen dat de woon- en leefkosten thuis worden geplafonneerd. Dat is niet helemaal eerlijk, los van een aantal andere perverse effecten die dit systeem kan hebben.

Ik vind dat wat de prijzen betreft de marktwerking moet spelen. Als we op de website van ons agentschap prijzen duidelijk maken, dan zien we dat mensen daar met veel interesse naar zoeken. We hebben meer dan 800 woonzorgcentra in Vlaanderen. Ik ga er dan ook van uit dat de prijszetting een deel zal zijn van de manier waarop mensen keuzes maken tussen verschillende zorgaanbieders. Het is niet omdat we een gemiddelde hebben dat we over alle prijzen hetzelfde kunnen zeggen. Er zijn duidelijke verschillen. Ik hoop dat de marktwerking zijn effect niet zal missen.

Het zal een en-enverhaal zijn. We versterken de zorgfinanciering en proberen het aanbod uit te breiden zodat er voldoende aanbod is en mensen er kunnen op rekenen dat ze binnen een redelijke termijn en een redelijke afstand een aanbod kunnen vinden. Tegelijkertijd is er de evaluatie van het prijscontrolesysteem. Dat zijn belangrijke ingrediënten, maar ook de opties die door de regering zijn genomen en die we met de sector zullen bespreken.

Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de andere leden voor hun betogen. Het bewijst dat een dergelijke conceptnota neerleggen en goedgekeurd krijgen, vooruitzien is en vertrouwen geeft aan de oudere bevolking. Vlaanderen ligt wakker van de oudere mensen, niet alleen van het budget maar ook van de kwaliteit van de zorg en van meer aanbod. Daarom vind ik dit een zeer goede opstap om verder te werken aan voldoende zorg voor ouderen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing
– 1402 (2017-2018) – Nr. 1**

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Bart Somers bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, ik weet dat er zo dadelijk een ontwerp van decreet zal worden ingediend door de regering met betrekking tot de energieheffing. Mijn vraag is om op basis van artikel 50 van ons reglement voorrang te bekomen voor de behandeling van dit ontwerp van decreet in de vergadering van de commissie Energie van volgende week. Op die manier kan dit nog in de plenaire vergadering van de week nadien ter stemming worden voorgelegd.

De voorzitter: Is het al ingediend? (*Opmerkingen van Bart Somers*)

U doet dit onder voorbehoud. Het kan elk moment binnenkomen? (*Instemming*)

Ik kijk daar met spanning naar uit en zal mijn mailbox in de gaten houden. U vraagt eigenlijk of de plenaire vergadering het ermee eens is om dit bij prioriteit te verwijzen naar de commissie? (*Instemming*)

Ik zal het straks voorleggen aan de plenaire vergadering.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Wordt dit niet beslist door de commissie?

De voorzitter: Wij verwijzen het bij prioriteit door naar de commissie. Als de commissie beslist om het niet te behandelen, dan is dat zo.

Minister Tommelein is hier nog aanwezig. Hij heeft me verteld dat de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet elektronisch zal goedkeuren en vervolgens onmiddellijk zal indienen. Hij heeft me vorige week aangesproken. Het zal hier onmiddellijk worden ingediend, zodat de commissie het volgende week kan bespreken. Die commissie vergadert op woensdagvoormiddag. Het ontwerp van decreet kan dan worden besproken en kan dan nog aan bod komen tijdens de plenaire vergadering van 21 of 22 december 2017. Is iedereen het hiermee eens? (*Neen. Opmerkingen van Renaat Landuyt*)

Mijnheer Landuyt, de tekst komt eraan. Ik zal ervoor zorgen dat u het ontwerp van decreet vandaag nog in uw mailbox krijgt. (*Opmerkingen van Renaat Landuyt*)

Ik zal het even nakijken. We komen hier straks op terug.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.17 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.38 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot verdere regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die eronder ressorteren, diverse fiscale bepalingen, en de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen, de automatische ontspanningstoestellen en de openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken – 1301 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot verdere regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die eronder ressorteren, diverse fiscale bepalingen, en de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen, de automatische ontspanningstoestellen en de openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, dit ontwerp van decreet bevat een aantal goede elementen. Dat hebben we ook ruiterlijk erkend tijdens de levendige discussie in de commissie. Ik verwijs onder meer naar de verdere uitvoering van het stappenplan tegen ontwijkingsmechanismen in de fiscaliteit. Dat is een goede zaak.

Minister, een ander punt dat ik wil aanhalen, betreft de doelstelling en de ambitie die u hebt erkend. Ik hoop dat u nog even kunt vermelden op welke termijn u die ambitie en die doelstelling wilt realiseren. De vastgoedexperts van de administratie moeten voor een kosteloze raming kunnen zorgen. Die doelstelling en die ambitie blijven bestaan. Wat de ramingen door vastgoedexperts betreft, stelt het ontwerp van decreet echter een overgangsperiode in. Ik zou u graag nog eens horen verklaren dat die overgangsperiode in de tijd beperkt zal blijven.

Ik wil nog een discussiepunt aanraken. Door de wijze waarop nu een overgangsperiode wordt gecreëerd, kan iedereen tot schatter-expert worden aangesteld. Alle fracties, waarvan eentje misschien iets minder, vinden echter dat absoluut moet worden gekeken naar de onafhankelijkheid, de onpartijdigheid, de deontologie en het vermijden van belangenvermenging. Dit zijn absolute voorwaarden om iemand de waarde van onroerende goederen te laten schatten. Dit is van belang voor een aantal zaken, onder meer in het erfrecht.

Die door alle fracties gevraagde voorwaarden zijn volgens ons niet voldoende gebetonneerd in het ontwerp van decreet. Alle andere fracties hadden daar ook vragen bij. De minister en de meerderheid zijn daar vlot overheen gegaan. Het was toch een beetje een teleurstellende vaststelling dat we zelfs, zonder vanuit de oppositie vertragingstechnieken te hebben willen aanwenden, niet de gelegenheid hebben gekregen om daarover met echte experts van gedachten te wisselen. Ik zeg dit zonder iemand van corporatisme of beroepscorporatisme te willen beschuldigen. We hebben vanuit de oppositie weerlegd dat dat de bedoeling was. Voorzitter, we wilden zelfs – en dat zou u moeten plezieren – extra commissievergaderingen beleggen om geen vertraging te hebben in de tijdsspanne die de regering voor ogen had. Maar zelfs dat was ons niet gegund. Dat is in een democratisch proces geen goede werkwijze. Zeker niet als een lid van de meerderheid komt zwaaïen met teksten uit adviezen van de Raad van State, die de oppositie niet heeft of niet kan hebben. Dat is, wat mij betreft, toch geen fait divers. Dat is geen goed besluitvormingsproces.

Voorzitter, wij vinden dat dit ontwerp van decreet goede maar ook minder goede punten bevat. Wij zullen ons erover onthouden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, wij hebben hierover een stevige discussie gehad. Er zitten in dit ontwerp van decreet een aantal goede zaken, maar het was voor mij toch ook frustrerend om vast te stellen dat er ook nog een aantal dingen in zitten waarover me meer vragen hebben. We hebben, samen met de heer Bertels, het voorstel gedaan om de Vlaamse Vereniging van Landmeters-Experten (VVLE), die tot op het einde de commissieleden informeerde over hun standpunten, ten minste te horen en om dat inderdaad zo snel mogelijk te doen, ten einde geen vertraging te veroorzaken. Een aantal collega's, en niet alleen van de oppositie, hadden vragen over een aantal fundamentele punten met betrekking tot de schatters-experten. We kregen daarop geen antwoord. Ook bij de tweede lezing van het verslag en van het ontwerp van decreet zal mijn fractie zich daarom onthouden.

Voorzitter, het moet mij van het hart dat het eigenlijk niet kan dat een lid van de meerderheid zwaait met een tussentijds advies of met een advies van een auditor van de Raad van State om commissieleden van de oppositie te overtuigen. Ik vind die gang van zaken zeer betreurenswaardig. Maar goed, wij moeten de volgende keer maar voldoende groot zijn om hoorzittingen af te dwingen. We hadden het kunnen oplossen door gewoon de mensen van de VVLE zo snel mogelijk te horen. Dan hadden we daarover in alle rust kunnen discussiëren. Dat is niet gebeurd. Mijn fractie zal zich dan ook onthouden. Maar ik wil wel gezegd hebben dat het ontwerp van decreet ook een aantal goede zaken bevat.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Mijnheer Bertels, u had misschien gedacht dat ik u zou steunen, maar ik moet u tegenspreken. U zegt dat u niet de gelegenheid hebt gehad om met experts te spreken. Uiteindelijk is dit ontwerp van decreet al een tijdje geleden ingediend. We hadden gerust experts kunnen spreken. We hadden hoorzittingen kunnen organiseren. Iedereen heeft die kans gehad. Ik heb ook, zoals veel leden van onze commissie, de tekst gekregen van de VVLE. Zij maakten hun argumenten bekend. Ik moet mij misschien verontschuldigen bij die heren omdat wij niet meer zijn ingegaan op hun vraag om hoorzittingen te organiseren. Dat zou gemakkelijk geweest zijn. De reden daarvoor was dat de vraag laattijdig binnenkwam. Dat zou ons in de problemen hebben gebracht wat de inwerkingtreding van dit decreet betreft. Maar langs de andere kant was de argumentatie van de VVLE zeer duidelijk. Zij hebben met slaande argumenten, met passende argumenten, geprobeerd om de regering te overtuigen. Wij hebben de behandeling en de bespreking van het ontwerp van decreet laten doorgaan met kennis van zaken. Sommige argumenten zijn inderdaad terecht. Maar er kan nog altijd worden tegemoetgekomen aan die argumenten.

Daarom herhaal ik mijn oproep die ik in de commissie heb gedaan. Daarvoor moeten we geen hoorzittingen meer organiseren en de zaak niet langer rekken, maar wel, minister, moeten er nog altijd uitvoeringsbesluiten komen enzovoort. Wij vragen dat de mensen die worden opgenomen op de lijst die u gaat opstellen of die VLABEL gaat opstellen, onafhankelijk zijn, deskundig en dat ze blijf geven van onpartijdigheid. Daar moeten we zeer goed op letten. Het is van het allergrootste belang voor de burger dat de onderzoeken die gebeuren, de verslagen die door de deskundigen worden opgesteld, klaar en duidelijk en niet voor betwisting vatbaar zijn. Ze moeten ook deskundig zijn, want hoe gaan we anders later omgaan met de planbaten en planschade inzake percelen grond die onderwerp zijn van die deskundigenverslagen?

Voor alle duidelijkheid: het is een tijdelijke maatregel. Daarom roep ik ook op, net zoals redelijk veel van mijn collega's, om werk te maken, minister, van de eigen

schattingen van VLABEL, want dat kost de burger veel minder. Dat is ook wat afgesproken is en waar we een akkoord over hadden. Dus ook van mijn kant de vraag: wanneer gaat VLABEL dat zelf doen?

Zoals gezegd, zitten er redelijk wat goede zaken in dit ontwerp van decreet, en een paar zaken die misschien wat beter kunnen, maar nochtans gaan wij volledig akkoord met dit ontwerp. Het is goed dat de achterpoortjes dichtgaan. Maar ik zou toch willen vragen om in de toekomst op te letten dat niet alle technieken die worden toegepast, misbruik uitmaken. Want sommige zaken die misschien vermeden gaan worden, zijn geen misbruik, maar wel een correcte toepassing van het burgerlijk recht.

Ik geef een concreet voorbeeld. Wanneer we nu alle verrekeningsbedingen als niet-geschreven beschouwen voor wat de erfbelasting betreft, dan moeten we vaststellen dat ook de oplossing die heel wat mensen geven in nieuw samengestelde gezinnen om de nieuwe partner veilig te stellen ten overstaan van de kinderen, via het Casmanbeding, ook dichtgeslagen wordt.

Daarstraks heb ik gevraagd, minister, om ervoor te zorgen dat in rechte lijn niet meer belastingen gaan worden betaald, maar dit is dus een mogelijkheid die wel zou kunnen ontstaan. Wanneer u het Casmanbeding als niet-geschreven gaat beschouwen voor wat erfbelasting betreft, gaat op één generatie op de helft van het gemeenschappelijk vermogen twee keer erfbelasting worden betaald en op de andere helft één keer. De belastinggrond gaat ongeveer 150 procent worden. Als er geen Casmanbeding is, gaat alles naar de kinderen wat de helft betreft van het gemeenschappelijk vermogen en de volledigheid van het eigen vermogen. De andere helft van het gemeenschappelijk vermogen blijft bij de echtgenote, en die betaalt daar vanzelfsprekend geen erfbelasting op, want het is van haar. Door het Casmanbeding konden we voorkomen dat er twee keer erfbelasting werd betaald op de helft die via het huwelijksvermogenstelsel naar de langst levende gaat. Minister, gaat u daarop letten? We mogen die mensen in nieuw samengestelde gezinnen niet in de kou zetten.

Wat de erfenissprong betreft, de heer Somers heeft het al gezegd: dat is een zeer goede zaak. Maar, minister, ik zou u willen vragen om ook rekening te houden in de toekomst met mensen die niet de luxe hebben om de erfenissprong te laten doorgaan, namelijk die mensen die iets achterlaten dat hun kinderen nodig hebben en niet onmiddellijk kunnen doorschenken naar de kleinkinderen. Die mensen betalen wel twee keer erfbelasting wanneer de eigendommen bij de kleinkinderen komen.

Minister, uiteindelijk zitten we misschien met een ongelijke behandeling. In het kader van de hervorming van de erfbelasting en de vermindering van de tarieven vraag ik om daar ook rekening mee te houden. Ik vraag ook om in de toekomst minder gebruik te maken van fictiebedingen, zodat we een correcte toepassing hebben van de juridische werkelijkheid.

Minister, mijn laatste vraag is in de commissievergadering verloren gegaan en werd niet beantwoord. Dat was mijn vraag naar de inwerkingtreding. We hebben twee mogelijkheden, en op dit ogenblik is dat niet zo heel duidelijk. Wanneer treedt dit decreet in werking? Is het van toepassing op alle bestaande overeenkomsten? Of heeft het betrekking op nieuwe overeenkomsten? Met andere woorden, heeft het betrekking op alle overlijdens die nu plaatsvinden of alleen op de overlijdens die plaatsvinden met nieuwe contracten? Het Casmanbeding is eigenlijk een contract, een voorbeeld van een rekeningsbeding. Wanneer treedt dit decreet in werking? Heeft het toepassing op al bestaande contracten of alleen op de nieuwe contracten?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Lantmeeters, deze discussie is al grotendeels in de commissie gevoerd. Eerst en vooral wat de voorafgaande ramingen van de erfbelasting betreft, deel ik uw mening dat er tijd genoeg is geweest om contacten te leggen, om te luisteren, om gesprekken te voeren. U hebt in de commissie al op 7 juli 2015 gevraagd om de regeling van het charter uit te breiden. Op 13 juni is er ook een bevraging over geweest.

De regeling die hier bestaat, is inderdaad een overgangsregeling. Die bestaat grosso modo uit twee delen. Een, de integratie van het kwaliteitscharter in de Vlaamse Codex Fiscaliteit, waardoor het charter eindelijk een steviger decretale sokkel krijgt. Twee, de voorafgaande ramingen worden niet langer exclusief aan de landmeters-experts voorbehouden. Voortaan zullen ook andere experts ramingen kunnen opmaken, die dezelfde bindende gevolgen kunnen hebben als die van de landmeters-experts. Iedereen die laat blijken over voldoende ervaring en expertise te beschikken inzake waardering en vastgoed, zal schattingsopdrachten mogen uitvoeren.

Collega's, het gaat over een belangrijke kwestie. We spreken immers over de rechtszekerheid van belastingplichtigen die een aangifte van nalatenschap moeten indienen. Ik herhaal dat het onze ambitie is – het is belangrijk om dat te benadrukken – om kosteloze ramingen door eigen vastgoedexperts mogelijk te maken. Daarvoor is een voldoende solide eigen databank van de referentiepunten nodig, en die is er vandaag niet. We moeten daarvoor voldoende middelen en ook voldoende expertise in huis hebben, en die is er ook niet. De Vlaamse Belastingdienst zal die transitie naar een definitieve fase voorbereiden. In afwachting daarvan voorzien we in deze overgangsregeling, die immers juridisch onder druk staat en waarvoor we een decretaal ingrijpen aangewezen achten.

Mijnheer Lantmeeters, u had het over de gelijke en billijke belasting van belastingplichtigen. Er zijn inderdaad een aantal belangrijke aandachtspunten. Dat is dat er een gelijkberechtiging is, dat we een stappenplan hebben voor ontwikkelingsmechanismen en dat we ook een vrijwaring willen hebben van de inkomsten van de Vlaamse overheid.

Ik heb deze vraag gesteld in de commissie: wie heeft een dergelijk beding in het bestaande huwelijkscontract opgenomen? Het is duidelijk dat de ene het wel kan en de andere niet, dat de ene het doet en de andere niet. We willen een gelijke en billijke behandeling. We viseren geenszins de horizontale overdrachten van vermogens tussen echtgenoten. Het gaat enkel om een beperkte correctie van een fiscale scheefftrekking. We viseren niet een of ander huwelijksstelsel. De sterfhuisclausule en de verblijfsbedingen onder last komen voor in het gemeenschapstelsel en de verrekening.

Wat betreft de inwerkingtreding is de datum van overlijden bepalend, dat staat zo in de memorie van toelichting. Mijnheer Lantmeeters, u meent dat er een dubbele belasting van kan komen. Dat klopt niet. Het gaat altijd over verschillende erfgenamen en nooit over dezelfde erfgenamen. U gaat ervan uit dat als iemand erft en in de zijlijn al betaald heeft, hij niet meer moet betalen in de rechte lijn. Die discussie hebben we al gehad. Ik weet dat we daarover niet op dezelfde golflengte zitten, maar ik wou even herhalen dat dit al in de commissie is besproken.

Jan Bertels (sp.a): Minister, de overgangsperiode moet zo kort mogelijk zijn, alle fracties zijn het daarover eens. De databank moet inderdaad ontwikkeld worden en ik hoop dat daar werk van gemaakt wordt. Voornamelijk moet u ook garanties inbouwen met betrekking tot de onafhankelijkheid, deskundigheid en onpartijdigheid van al wie zich in de toekomst expert wil noemen op het gebied van vastgoedramingen. Nu moeten we ervan uitgaan dat ervaring voldoende is om als expert vastgoedramingen te kunnen doen. Ik hoop ook dat u het signaal van de collega's van de meerderheid ter harte neemt dat die onpartijdigheid bewaakt

moet worden en dat u daar meer voor zal doen dan te voorzien in een model-overeenkomst, zoals dat nu in het decreet staat.

Jos Lantmeeters (N-VA): Wat de schattingen betreft vraag ik inderdaad dat er rekening wordt gehouden met de deontologie. Alleen deontologie die afdwingbaar is, kan zorgen voor onafhankelijkheid, deskundigheid en onpartijdigheid.

Minister, ik heb het in dit verband nooit gehad over dubbele belasting en zal dat ook nooit doen. Waar het mij om gaat, zijn de gevallen waarbij men in één generatie twee keer erfbelasting betaalt op de helft van de nalatenschap en één keer op de andere helft. Ik geef een voorbeeld: alles wordt nagelaten aan de langstlevende, die op de helft van het gemeenschappelijk vermogen erfbelasting betaalt. Later gaat alles naar de kinderen en betalen de kinderen op het geheel opnieuw belastingen. Als we de Casmanclausule laten werken, dan betalen de kinderen gewoon één keer op de 100 procent. Het is geen belastingontwijking, maar een middel om elkaar veilig te stellen. Dat middel wordt op dit ogenblik duur. Nu wordt het: 'wie langst leeft, al heeft', wat vaak wordt afgeraden. Op dit ogenblik is dat misschien een goede zaak als u belastingontwijking wilt voorkomen, maar wanneer u de belastingen wilt vereenvoudigen en wanneer u de tarieven wilt verlagen, wat we ook heel uitdrukkelijk bepleiten, wil ik u toch vragen om daar rekening mee te houden zodat deze mensen daarvan niet de dupe worden. Wie misschien geen Casmanclausule toepast, moet gelijkberechtigd worden met wie dat wel doet. Daarom mag het geen belastingverhoging zijn.

Wat de inwerkingstelling betreft, moet er rekening gehouden worden met de retroactiviteit. Uiteindelijk gaat dan erfbelasting betaald worden op bestaande overeenkomsten, en daar pleit ik niet voor.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bertels, er is wel degelijk een garantie van onpartijdigheid. U weet dat we, in tegenstelling tot de vroeger federale regeling van dit systeem, veel meer in detail gegaan zijn wat betreft de uitwerking daarvan. Er zijn vandaag veel meer randvoorwaarden dan vroeger en er is een grotere garantie van onpartijdigheid.

Mijnheer Lantmeeters, uiteraard. Ik heb u daarnet tijdens de actuele vragen ook al gezegd dat we alles bekijken en alles meenemen en dat wij zo veel mogelijk onze belastingen zullen afstemmen op de nieuwe regels die momenteel op het federale niveau worden besproken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1301/1)

– *De artikelen 1 tot en met 32 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen zo dadelijk de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de WKK-doelstellingen en de energieheffing
– 1402 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Bart Somers bij motie van orde een voorstel gedaan tot het verlenen van voorrang in commissie aan het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aanpassing van de groenestroomdoelstellingen, de wkk-doelstellingen en de energieheffing.

Dat betekent dat de vergadering daarover kan beslissen. Bij het aannemen van een voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie wordt het betrokken onderwerp vooraan op de agenda van de commissievergadering geplaatst. De voorzitter wijst het toe aan de desbetreffende commissie, in dit geval de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn. Dat is exclusief het voorrecht van de voorzitter. Hij kan ook niet toewijzen, en dan heeft de minister een probleem. Dat is een grapje.

Dat is conform artikel 59, punt 3: “De voorzitter wijst de bevoegde commissie aan. Hij kan daarover ook overleg plegen met de plenaire vergadering; in voorkomend geval wordt over verwijzing naar een commissie bij zitten en opstaan gestemd.”

Ik veronderstel dat alle fracties het ermee eens zijn dat wij dat naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn verwijzen. Ik kijk even naar de ondervoorzitter van de Vlaams Belangfractie. Is iedereen het daarmee eens? (*Instemming*)

Dat betekent dat het ontwerp van decreet in behandeling kan worden genomen vanaf de zesde werkdag na de dag van de verspreiding onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de regering, tenzij tot de spoedbehandeling wordt besloten. Gaat u ermee akkoord dat wij dat volgende week woensdag op de agenda van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn plaatsen? Is iedereen het daarover eens? (*Instemming*)

De tekst zelf van het ontwerp van decreet is inmiddels ter beschikking gesteld. Het is zoals het arrest van de Raad van State: ik zal ervoor zorgen dat u dat straks in uw mailbox vindt.

Mijnheer Somers, dan is uw voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie aangenomen.

Dank u wel, namens de regering.

Het incident in gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot verdere regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest en de instellingen die eronder ressorteren, diverse fiscale bepalingen, en de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen, de automatische ontspanningstoestellen en de openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken

– 1301 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft neen geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft neen geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 13 december 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.05 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Bart Van Malderen: familieverplichtingen;

Sonja Claes, Kathleen Helsen, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Sabine de Bethune, Katrien Partyka, Johan Verstreken

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya

Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Anke Van dermeersch

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbach, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke